

KAMP DIŞINDA YAŞAYAN SURIYELİ SIĞINMACILAR için DURUM ANALİZ RAPORU

Aralık / 2013

Hazırlayan:

Zeynep M. Türkmen Sanduvac, MA
Araştırma Danışmanı ve Takım Lideri

Mavi Kalem - Sosyal Yardımlaşma ve
Dayanışma Derneği

zeynepturkmen@mavikalem.org

CONCERN
worldwide

 mavi kalem

İÇİNDEKİLER

YÖNETİCİ ÖZETİ.....	6
A.GİRİŞ.....	9
B.YÖNTEM.....	13
C. BULGULAR.....	17
D. ÖNERİLER.....	33
E.SONUÇ.....	37
EKLER.....	38

KISALTMALAR

CWW	Concern Worldwide İnsani Yardım Kuruluşu
AFAD	T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
Mavi Kalem	Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği
SMKM	Şanlıurfa Suriyeli Misafirler Koordinasyon Merkezi
CCTŞ	Cinsel ve Cinsiyet Temelli Şiddet
SMKK	Suriyeli Misafir Kimlik Kartı
GK	Geçici Koruma
MIRA	Çoklu Küme/ Sektör İlk Hızlı Değerlendirme
TH	Türk Hükümeti
ROÇ	Refakatçisi Olmayan Çocuklar (Refakatçisiz Çocuklar)

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Temel yerleşim alanları ve kayıtlı sığınmacı sayısı

Şekil 2: Kamplarda ve kamplar dışında yaşayan sığınmacıların dağılım analizi

Şekil 3: Kamplarda ve kamplar dışında yaşayan sığınmacıların temel yerleşim alanları

Şekil 4: Şanlıurfada'ki Suriyeli sığınmacı kamplarının yerleri ve nüfusları

Şekil 5: Şanlıurfa il haritası; 11 ilçe ve kamp dışında yaşayan kayıtlı sığınmacıların sayısı

Şekil 6: Görüşme yapılan hanelerin Şanlıurfa Merkez ve diğer mahallelere göre dağılımı

Şekil 7 : Isıtıcı ve ev sobaları (ocakları) için ihtiyaç ne kadar?

Şekil 8 : Giyim için ihtiyaç ne kadar?

Şekil 9 : Şilte için ihtiyaç ne kadar?

Şekil 10 : Evde sabun mevcut mu?

Şekil 11 : Yemek hazırlamak için ihtiyaç duyulan malzeme çeşitleri nelerdir?

Şekil 12 : Psikolojik sorunları olan hane halkı üyelerinin sağlık hizmetlerine erişimi

Şekil 13 : Okula Devam

Şekil 14 : Kayıtlı Suriyeliler

Şekil 15 : Eve dönüşe dair umutlar

ARAşTIRMA FOTOĞRAFLARI LİSTESİ

Fotoğraf 1: 23 üye ile bir evde yaşayan iki aile, şanlıurfa
(İdil Türkmen izni ile, Aralık 2013)

Fotoğraf 2: Kamp dışında kalan sığınmacılar yetersiz barınma
koşullarında yaşıyorlar (Gül San Zeynep Sanduvac izni ile, şanlıurfa,
Aralık 2013)

Fotoğraf 3: Bir odada 5 ve daha fazla insanın kaldığı barınaklar (İdil
Türkmen izniyle, şanlıurfa. Aralık, 2013)

Fotoğraf 4 (a): Isınma kaynağı olarak mangal çevresindeki
sığınmacılar (İdil Türkmen izni ile şanlıurfa. Aralık 2013)

Fotoğraf 4 (b): Isıtıcının önündeki çocuklar (İdil Türkmen izni ile
şanlıurfa. Aralık 2013)

Fotoğraf 5: Uyumak ve oturmak için şilte ihtiyacı (Gül San izni ile,
şanlıurfa. Aralık 2013)

Fotoğraf 8: Yemek hazırlamak için çeşitli malzemeler gerekmektedir
(Gül San şanlıurfa izni ile, Aralık 2013)

GENEL FOTOĞRAF LİSTESİ

Kapak Fotoğrafı by Idil Turkmen

Sayfa 1: Charles Fred

<http://www.flickr.com/photos/charlesfred/4268668438/sizes/l/>

Sayfa 5: Beshroffline

<http://www.flickr.com/photos/beshro/9918584196/sizes/l/>

Sayfa 8: Freedom House

<http://www.flickr.com/photos/syriafreedom/8311279992/sizes/o/>

Sayfa 12: Beshroffline

<http://www.flickr.com/photos/beshro/9918607854/sizes/l/>

Sayfa 26 james_gordon_losangeles

http://www.flickr.com/photos/james_gordon_losangeles/7436210714/sizes/l/

Sayfa 29: Trocaire

<http://www.flickr.com/photos/trocaire/9180476729/sizes/l/>

Sayfa 31: Trocaire

<http://www.flickr.com/photos/trocaire/9151285309/sizes/h/>

Sayfa 39: Freedom House

<http://www.flickr.com/photos/syriafreedom/6811543948/sizes/o/>

YÖNETİCİ ÖZETİ

Suriye'deki iç çatışmanın başlangıcından bu yana, Türk yetkililer, iç çatışmalardan dolayı Suriye'den kaçarak Türkiye'ye sığınmak isteyen Suriyelilere yardım sağlamak için kendi öz kaynaklarını seferber etmiştir.

Ocak 2014 itibari ile, çatışmalardan dolayı sığınma talep eden 570,000 den fazla Suriye vatandaşının -Türkiye'de- kaydı yapılmıştır. Bu rakamın 213,000' ninden biraz fazlası Türk yetkililer tarafından sınır illerinde kurulan toplam 21 kampta yaşamaktadır. 358,180 Suriyeli ise kampların dışında yaşamakta olup, çoğunlukla Gaziantep, Şanlıurfa ve Hatay illerinde ikamet eden Suriyeli sığınmacılar olarak kayıt altına alınmıştır.¹

Bu çalışma, Concern Worldwide (CWW) ofisinin bulunduğu Şanlıurfa ilinde, CWW ve Mavi Kalem Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği (Mavi Kalem) işbirliği ile 2013 yılı sonunda yapılmıştır. Çalışmanın amacı kamplarda yaşamayan Suriyeli sığınmacıların durumunu daha iyi anlayabilmek amacı ile durum analizi yapmak ve sığınmacıların insani ihtiyaçlarına bağlı olarak ve araştırma verilerine dayalı önerilerde bulunmaktır. Çalışmanın temel bulguları aşağıda yer almaktadır.

Temel Bulgular

- Suriye Misafir Kimlik Kartı almış olanlara ilköğretim (mevcut olduğu yerlerde) tıbbi yardım ve ilaç yardımı gibi hizmetler sağlanmaktadır. Ek olarak, zaman zaman kömür, soba, giyim, kuru gıda ve hijyen malzemeleri gibi bazı temel yardım malzemeleri de dağıtılmaktadır.
- Suriyeli sığınmacılar, genellikle konut olarak yeterince elverişli olmayan yapılarda ya da tamamlanmamış yarı inşaat halindeki barınaklarda, kalabalık ve dar alanlarda yaşamaktadırlar.
- Ortalama hane halkı sayısı 11 kişidir.
- Çoğu hanede, hamile kadın ya da emziren anne ya da her ikisi birden (hane halkının birleşimine bağlı olarak) bulunmaktadır.
- Çalışan Suriyeli sığınmacılar genellikle, kayıt dışı ekonomik faaliyetlerde, günlük ödeme karşılığı vasıfsız işçi olarak çalışmaktadır.
- Yerel halk, son iki üç yılda dışardan gelen Suriyeli sığınmacı akınıyla birlikte yerel iş ve gayrimenkul piyasalarının olumsuz yönde etkilendiğini çeşitli örnekler ile ifade etmiştir. Bu örneklerin çeşitliliği, yerel toplumun Suriyeli sığınmacılardan duyduğu rahatsızlığa da dikkat çekmektedir.
- Geçim kaynağı olanaklarının kısıtlı olması ya da gelirlerinin olmaması Suriyeli sığınmacıların ana endişe konusu olarak saptanmıştır.
- Ayrıca, Suriyeli sığınmacılar kendileri için toplumda mevcut olan hizmetlere nerede ve nasıl erişim sağlayacakları ile ilgili bilgiden ve bilgilendirmeden yoksundur.
- En çok etkilenen gruplar arasında; ortak barınak alanlarında, yarı inşaat halindeki yapılarda ya da ahır gibi kötü kalite ya da aşırı kalabalık barınaklarda yaşayanlar; hane reisi çocuk ya da kadın olan aileler yer almaktadır.

¹ Ref: AFAD, T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Yönetimi Başkanlığı T 19/Ocak/2014 <http://data.unhcr.org/syrianrefugees/country.php?id=224>

Zarar Görebilirliği En Yüksek Bölgeler

En korunmasız ve zarar görebilir konumdaki sığınmacıların aşağıdaki coğrafi konumlarda bulunduğu saptanmıştır:

- Sığınmacı Nüfusu Yoğunluğu >3000: Merkez- şehir merkezi -ilçe: (Yenice, Hayati Harrani, Eyüp Nebi, Eyüpkent, Sırrın); Akçakale İlçesi (Süleymanşah, Turgut Özal, Fevzi Çakmak, Yeni Mahalle); Viranşehir ilçesi (Şırnak, Atatürk Mahallesi); Ceylanpınar Mahallesi (Mevlana, Yenişehir, Inkılap); Birecik ilçesi (Karşıyaka, Meydan, Kurtuluş), Suruç (Dikili, Cumhuriyet).
- Sığınmacı Nüfusu Yoğunluğu <3000: Bozova, Hilvan, Siverek ve Harran ilçeleri.

Öncelikli İhtiyaçlar

Görüşme yapılan Suriyeli sığınmacıların büyük bir kısmının düzenli gelirleri yoktur ve sınırlı imkanlara sahiptirler. Bu anlamda temel öncelikli ihtiyaç alanları şöyle sıralanmaktadır:

- Kış için ısınma ve yemek pişirme olanakları
- Kirayı ödemek ve gıda edinebilmek için gelir elde etme imkanı
- Türkiye'deki yasal hakları konusunda bilgi edinme
- Psiko-sosyal destek; yerel halk ile sosyal etkileşim
- Çocuklar için eğitim devamlılığı

Genel olarak, sığınmacı nüfus, günlük temel ihtiyaçlarının karşılanması için çok büyük ölçüde yerel halkın, kamu kuruluşlarının, sivil toplum kuruluşlarının (STK) ve uluslararası yardım kurumlarının desteğine kuvvetle gerek duymaktadır.

Temel Öneriler

- Profil çıkarma ve haritalama çalışmaları: böylece korunmasız gruplar, mevcut boşluklar ve kapasiteleri değerlendirilebilir ve bunlar destek programlarının hazırlanması sırasında dikkate alınabilir (devlet kuruluşlarının destek ve işbirliği ile)
- Yasal statü, korunma, kamu hizmetlerine erişim, sağlık, eğitim gibi konularda bilgi verilmesi
- İnsani yardım paketi dağıtımı (bilgilendirme çalışmaları ile desteklenerek)
- Temel ihtiyaçlarını karşılamak için gelir-malzeme desteği programları; nakit transferi ya da temel ihtiyaçlar karşılığı alışveriş kuponu verilmesi
- Çocuklar için yaygın ve örgün eğitim programları; eğitimde sürekliliğin sağlanması
- Psiko-sosyal destek programları
- Suriyeli sığınmacılar ile yerel halk arasında sosyal etkileşim aktiviteleri

A. GİRİŞ

Bu çalışma, Concern Worldwide (CWW) için Şanlıurfa ilinde kamp dışında yaşayan Suriye halkının karşı karşıya kaldığı şartlarla ilgili durum analizi yapmak, sığınmacıların insani ihtiyaçlarını ortaya kaymak için yapılmıştır. Böylece, araştırma verilerine dayalı olarak iyileştirme destek programları için önerilerde bulunulması amaçlanmıştır.

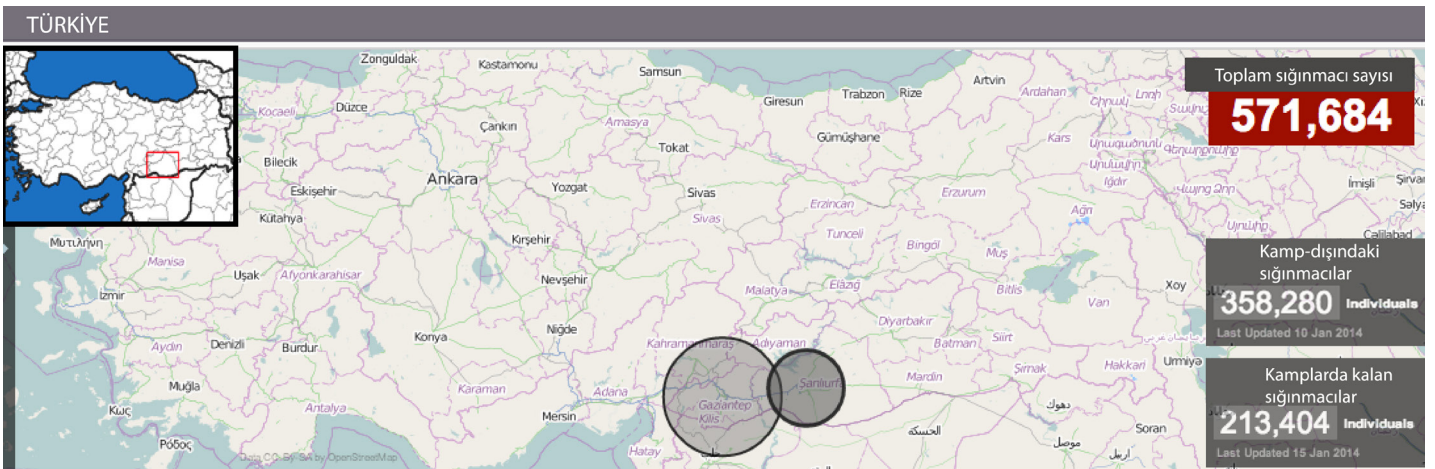
Bu raporda, çalışmanın ana bulguları ve öneriler yer almaktadır.

Suriye'deki çatışmanın başlangıcından bu yana, Türk Hükümeti korumanın vazgeçilmez bir yönü ve uluslararası sığınmacı hukukunun temel dayanaklarından birisi olan -zulüm riski olan yere -'geri göndermeme' ilkesine bağlı kalmıştır. Türk Hükümeti, 2011 yılının sonlarına doğru Suriye'de başlayan çatışmadan kaçarak ülkemize gelen ve sığınacak yer ihtiyacında olan Suriyeliler için 'geçici koruma' hükmü ile 'açık kapı politikası' uygulamaktadır. 'Geri göndermeme' ilkesi sığınmacıların kaydının alınmasını gerektirmektedir. Bu nedenle Türk Hükümeti tarafından kurulan sığınmacı kamplarında kayıt altına alma için bir süreç başlatılmıştır. 2013 yılı, Eylül ayı itibari ile de

ülkeye nasıl giriş yaptıklarına bakılmaksızın kamp dışında yaşayan sığınmacıların da kayıt altına alınma süreci başlamıştır. İçişleri Bakanlığı bir genelge² ile emniyet teşkilatını kamplarda ve kamplar dışında yaşayan sığınmacıları kayıt altına almak ile görevlendirmiştir.

Aşağıdaki Şekil 1, Türkiye'de Ocak 2014 tarihinde hem kamplarda hem kamplar dışında kalan kayıtlı sığınmacıların temel toplanma yerlerini göstermektedir.

Türk Hükümeti, sığınma sağlamanın yanı sıra, aynı zamanda mümkün olan en iyi yaşam koşullarını ve mümkün olan en kapsamlı insani yardım sağlanmayı kendine görev bilmiştir. T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Yönetimi Başkanlığı (AFAD), Türk Kızılay Derneği ile beraber, kampların kurulmasında ve düzenli bir yerleşim yeri olmasında aktif şekilde yer almıştır. Aynı zamanda kampların günlük yönetiminin denetimi, sağlık hizmetlerinin ve eğitim hizmetlerinin sağlanması konusunda sevk ve idareyi de üstlenmiştir. AFAD şu sıralarda aynı hizmetleri kamp dışında yaşayan sığınmacılara da sağlamak için çeşitli projeler üzerinde çalışmaktadır. Ne var ki, bu hizmetlerin gereği

Şekil 1: Temel yerleşim alanları ve kayıtlı sığınmacı sayısı³

Ref: AFAD, T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Yönetimi Başkanlığı, 19/Aralık/2014
19/Ocak/2014_ <http://data.unhcr.org/syrianrefugees/country.php?id=224>

Kayıt Randevuları ve Kaydedilen Sığınmacıların Toplam Sayısı

571,513

Kampta Yaşayan Sığınmacıların Toplam Sayısı

213,233

Kamplar Dışında Kaydedilen Sığınmacıların Toplam Sayısı

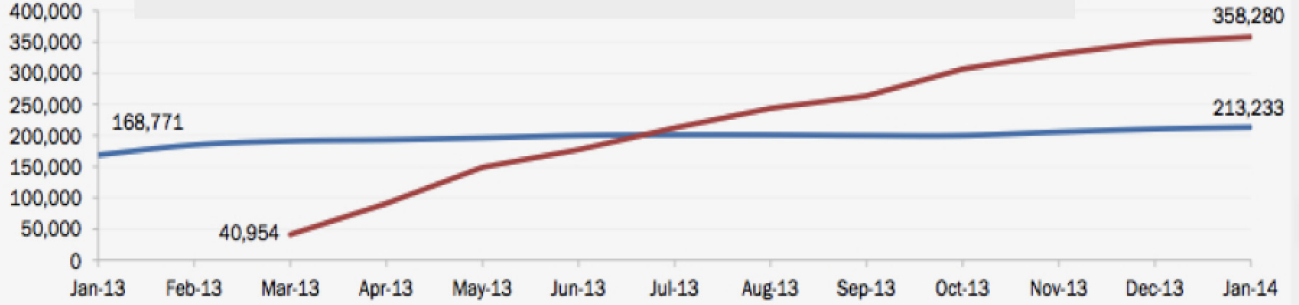
358,280

Türkiye'deki Suriyeli Sığınmacıların Tahmin Edilen Toplam Sayısı

700,000

Kamplarda Yaşayan Sığınmacıların Toplam Sayısı

Kamp Dışında Kaydedilen Sığınmacıların Toplam Sayısı

Şekil 2: Kamplarda ve kamplar dışında yaşayan sığınmacıların dağılım analizi⁵

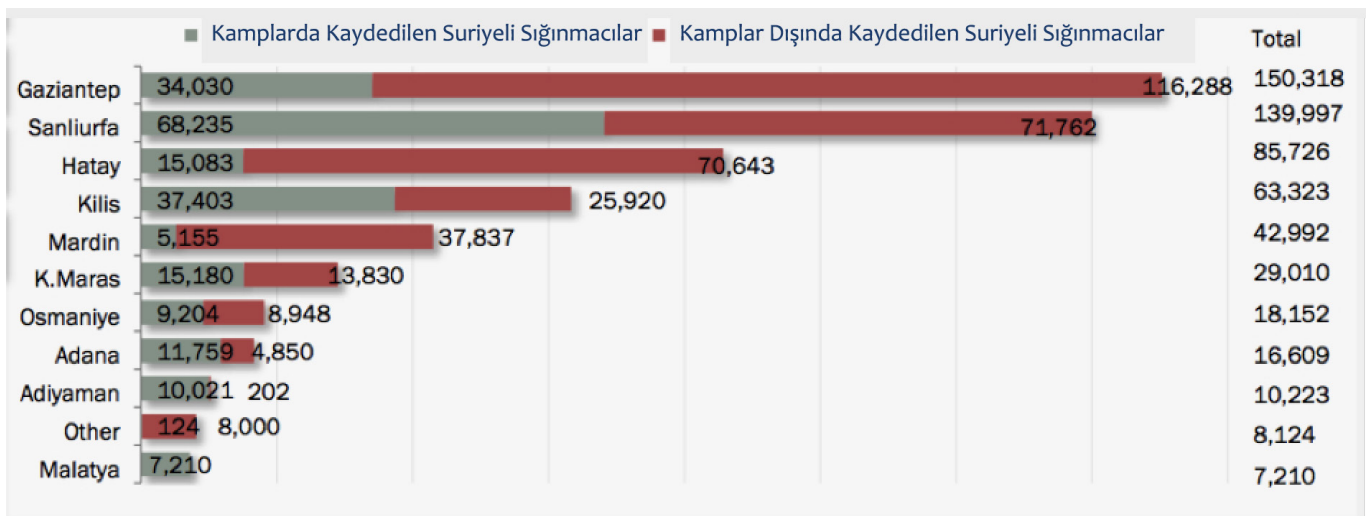
Ref: AFAD, T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Yönetimi Başkanlığı
19/Aralık /2014_ <http://data.unhcr.org/syrianrefugees/country.php?id=224>

gibi sağlanması Türk Hükümeti'nin kaynakları üzerinde giderek artan mali ve insan gücü yükü oluşturmaktadır.

Yukarıda Şekil 2'de görülebileceği gibi, Türkiye'de Ocak 2014 tarihinde iç savaştan dolayı ülkemize sığınan Suriyelilerin toplam sayısı 571,513⁴ 'e

denk gelmektedir. Bu rakamın 358,280'ni sayıları her geçen yıl gittikçe artan kamp dışında yaşayan nüfustur. (9,500 kişinin kamp dışında yaşayan olarak kayıtlara geçtiği Ocak 2012 tarihinden bu yana 20 kat artış kaydedilmiştir).

Kamp dışında yaşayan Suriyeliler çoğunlukla

Şekil 3: Kamplarda ve kamplar dışında yaşayan sığınmacıların temel yerleşim alanları⁶

Kamplar Dışında Yaşayan Suriyeli Sığınmacıların Nüfusu 10 Ocak 2014 Tarihinde Güncellenmiştir.

⁴ Şekiller 1 ve 2 'de gösterilen toplam rakamlar arasında çok küçük bir fark kaydedilmiştir.

⁵ Ref: AFAD, T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Yönetimi Başkanlığı

⁶ 19/Aralık /2014_ <http://data.unhcr.org/syrianrefugees/country.php?id=224>

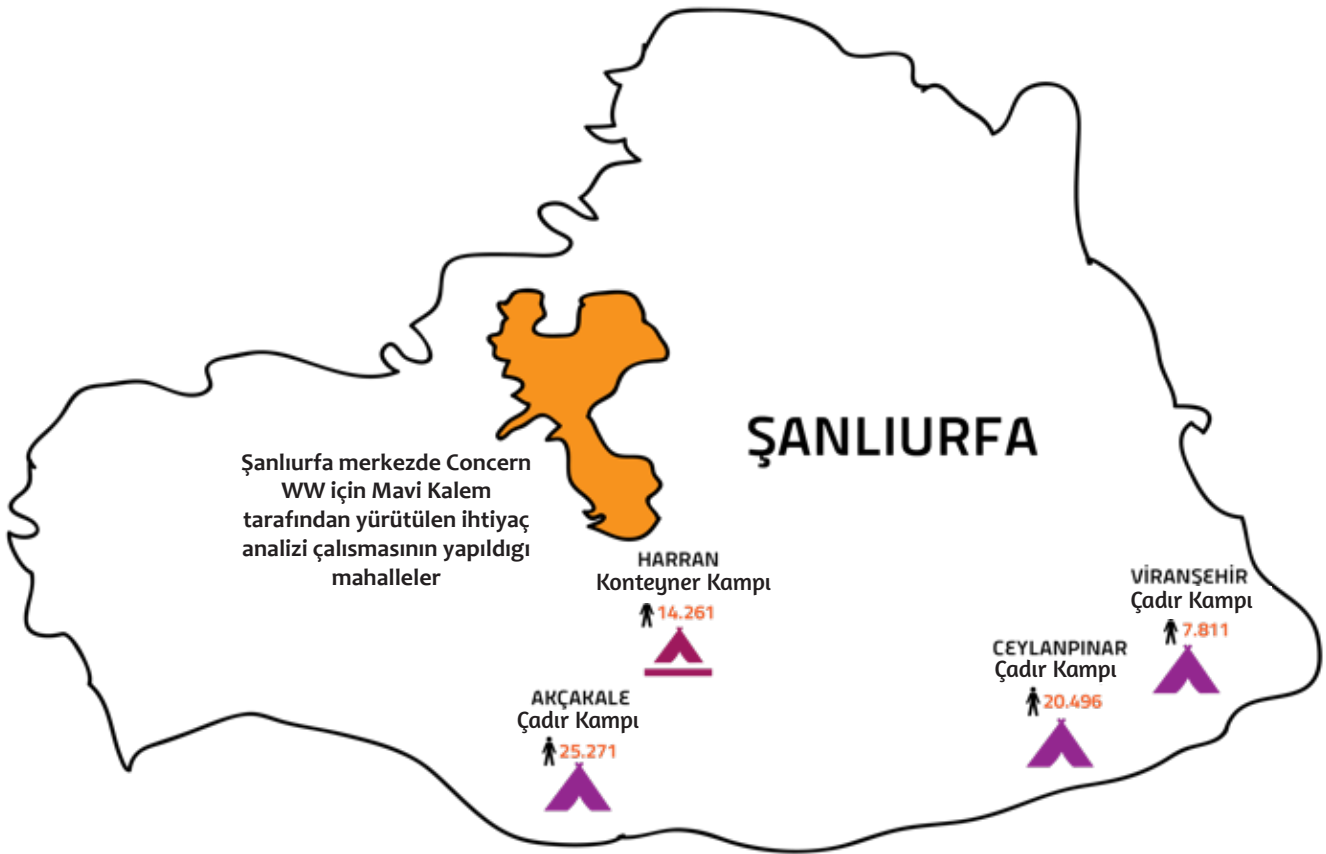
Gaziantep, Şanlıurfa ve Hatay gibi illerde ikamet etmektedirler. Şekil 3, temel toplanma alanlarını göstermektedir.

Resmi rakamlar tüm kaydedilen Suriyeli sığınmacıları kapsama alırken, diğer tahminler gerçek sayıların daha yüksek olduğunu ileri sürmektedir. Birleşmiş Milletler Sığınmacılar Yüksek Komiserliği (UNHCR) 2013 yılı sonuna kadar yaklaşık olarak 1 milyon Suriyelinin Türkiye'ye geldiğini tahmin etmektedir (yaklaşık olarak 300,000'i kamplarda 700,000'i ise kamp dışındadır).⁷

Suriye'deki iç savaşın başlangıcından bu yana, Türk yetkililer acil müdahale kapsamında

Suriye halkına yardım sağlamak amacı ile iç kaynaklarını seferber etmiştir. Kamp nüfusuna gıda, barınma, tıbbi destek, eğitim ve koruma hizmetleri sağlanmıştır ve bu hizmetler devam etmektedir. Bununla birlikte, kamp dışında yaşayan nüfusa destek çalışmalarının yetersizliği ise bir sorun olarak devam etmektedir. Aşağıdaki Şekil 4, Şanlıurfa ilindeki kampların yerlerini göstermektedir.

Şanlıurfa halkı, ildeki Suriyeli sığınmacılar ile farklı etnik ve dini geçmişleri paylaşan Türk, Kürt ve Arap halklarının çoğunluğundan oluşmaktadır.

*Numbers represent the situation as of 30.12.2013.

Numbers data source: AFAD <https://www.afad.gov.tr/TR/icerikDetay1.aspx?ID=16&icerikID=755>

Şekil 4: Şanlıurfada'ki Suriyeli sığınmacı kamplarının yerleri ve nüfusları

⁷ 19/01/2014_ <http://www.unhcr.org/pages/49e48e0fa7f.html>

B. YÖNTEM

Mavi Kalem Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği bu betimleyici çalışmayı Concern Worldwide için yürütmüştür. Çalışmanın amaçları aşağıdaki maddeleri kapsamaktadır:

- Şanlıurfa'da kamp dışında yaşayan Suriyelilerin koşullarını tespit etmek
- Önceliklendirmeyi kolaylaştırmak için acil ihtiyaçları belirlemek
- Sorun alanları ile ilgili öneriler geliştirmek

Yöntem ve Çalışma Sahası

- Bu betimleyici çalışma, çapraz veri toplama yöntemi kullanılarak yürütülmüştür ; farklı mahallelerde bulunan Suriyeli sığınmacı hane halkı ile görüşmeler yapılmıştır. Buna paralel olarak çalışmanın her aşamasında gözlem yapılmıştır. Ek olarak ilgili ve farklı paydaş kurum ve kuruluş temsilcileri ile yerel halktan kanaat önderleri ile de görüşülmüştür.
- Veri toplama 10 -14 Aralık 2013 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. 14 mahallede 161 hane halkıyla yüz yüze görüşmeler yapılmıştır.
- Mavi Kalem Araştırma Ekibi lideri, anket sorularını CWW'den gelen düşünceler ve öneriler ile geliştirmiştir.
- Bu araştırmada hem doğrudan hem de dolaylı veri toplama çalışması yapılmıştır.
- Doğrudan veri toplama; yapılandırılmış soru kağıdı (anket) ile kamp dışında yaşayan Suriyeli sığınmacılardan sahada-bulundukları yerlerde görüşmeler yapılarak veri toplanmıştır(Bakınız Ek 1).
- Dolaylı veri toplama; farklı paydaş kurum ve kuruluş temsilcileri ile yarı yapılandırılmış soru kağıdı üzerinden derinlemesine görüşmeler yapılarak veri toplanmıştır. Söz konusu paydaşlar, kamu kurum ve kuruluşları, yerel sivil toplum örgütleri (STK), Suriyeli sığınmacılar için - özel sağlık ve eğitim kuruluşlarının

temsilcileri, Birleşmiş Milletler (UN) Kuruluşları ve çeşitli ilçelerdeki yöneticilerden-temsilcilerden oluşmaktadır (Bakınız Ek 2).

- Soru kağıdını geliştirirken, SPHERE MS-İhtiyaç Değerlendirme Kontrol Listeleri ve MIRA-Hızlı Değerlendirme dokümanları referans olarak kullanılmıştır.

SPHERE MS: Afetlerde İnsani Yardım ve Müdahale Standartları (Humanitarian Charter & Minimum Standards in Disaster Response)

MIRA: Sektörlerarası İlk Hızlı Değerlendirme (Multi-Cluster/Sector Initial Rapid Assessment)

Soru kağıdı değişkenleri demografik ve sosyo-ekonomik özelliklere, barınma ve gıda dışı ürünlere, su, temizlik ve hijyen (WASH), gıda ve beslenme, sağlık, eğitim, koruma ve iyi olma hali ve sığınmacıların Türkiye'deki deneyimlerini dikkate alan genel konulara ilişkin sorular olarak belirlenmiştir.

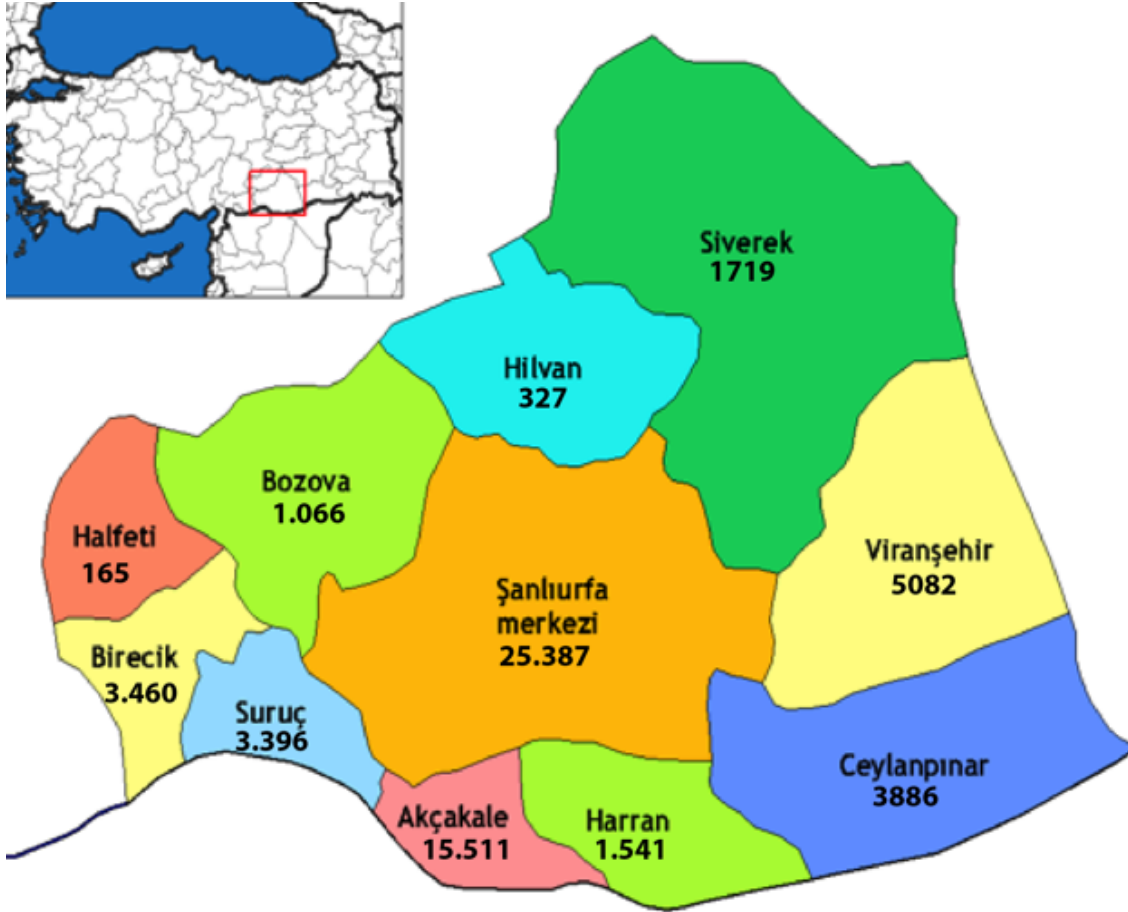
Çalışma Sahası Seçimi

- Araştırma ekibi, soru kağıdı uygulamasını en dezavantajlı- zarar görebilirliği en yüksek ve korunmaya en çok gerek duyan gruplar arasında uygulamaya özen göstermiştir. Bu çerçevede çalışma alanları, il ve ilçe yönetimlerinin, yerel sivil toplum kuruluşlarının (STK) yönetici, çalışan ve gönüllülerinin ve Suriyeli sığınmacıların önerileri doğrultusunda belirlenmiştir.

Kampta yaşamayan Suriyelilerin son derece yoğun olduğu alanları içeren coğrafi konumlar aşağıdaki gibidir:

- Sığınmacı Nüfus Yoğunluğu > 3000: Merkez /şehir merkezi- ilçe (Yenice, Hayati Harrani, Eyüp Nebi, Eyüpkent, Sırrın); Akçakale ilçesi (Süleymanşah, Turgut Özal, Fevzi Çakmak, Yeni Mahalle); Viranşehir ilçesi (Şırnak, Atatürk Mahallesi); Ceylanpınar ilçesi (Mevlana, Yenişehir, İnkılap); Birecik ilçesi (Karşıyaka, Meydan, Kurtuluş), Suruç ilçesi (Dikili, Cumhuriyet).

- Sığınmacı Nüfus Yoğunluğu < 3000: Bozova, Hilvan, Siverek ve Harran ilçeleri.

Ref: AFAD, distribution of non-camps Syrian refugee in Sanliurfa, November, 12. 2013

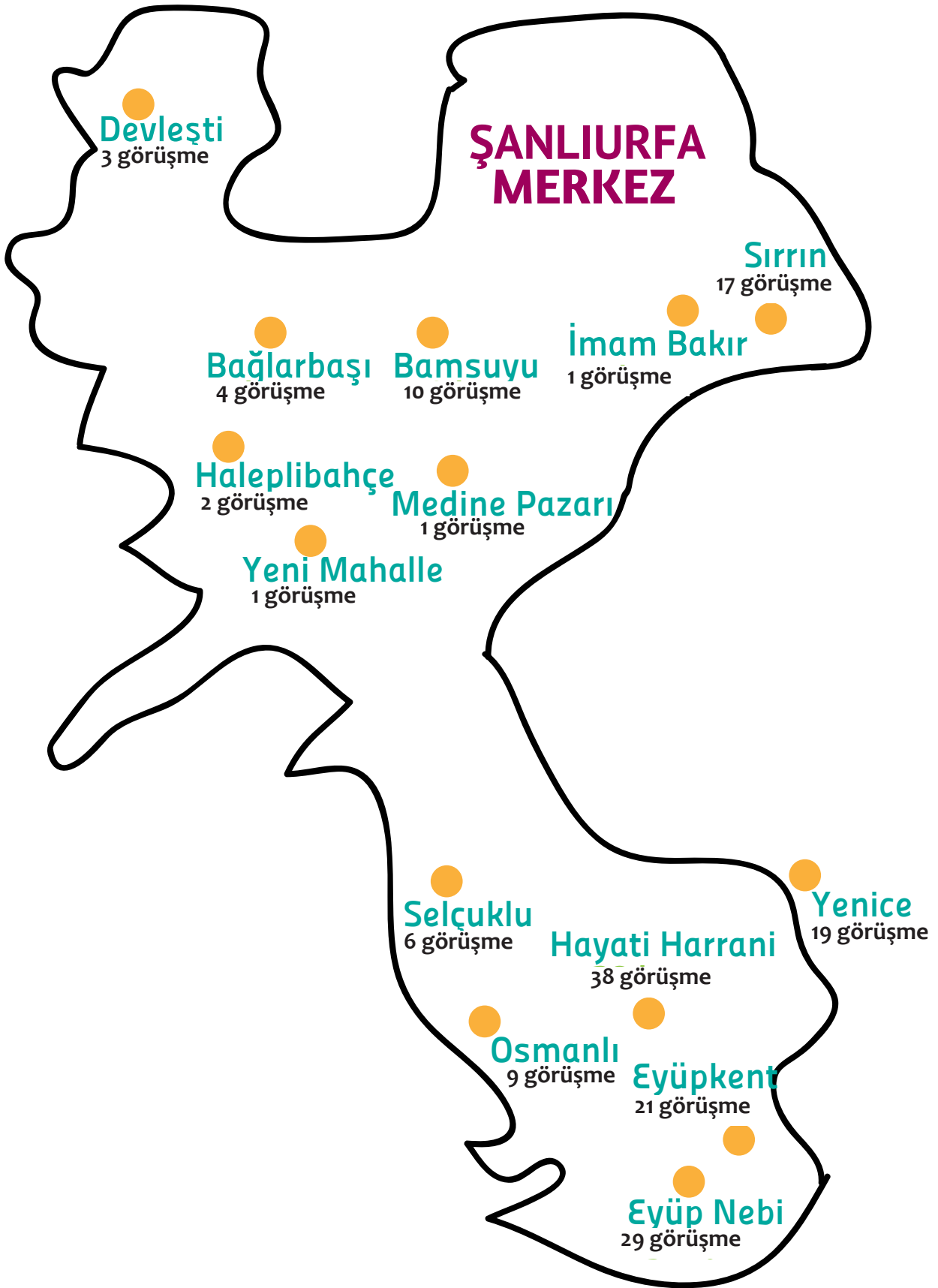
Şekil 5: Şanlıurfa il haritası; 11 ilçe ve kamp dışında yaşayan kayıtlı sığınmacıların sayısı

Aşağıdaki Şekil 5, kampta yaşamayan Suriyelilerin Şanlıurfa ilinde, 11 ilçede dağılımını göstermektedir.

- Aralık 2013’de, kamp dışında yaşayan Suriyelilerin sayısı toplam 61,510’dur. Merkez ilçede yaşayanların sayısı 25,385 olarak rapor edilmiştir. (AFAD resmi bilgi açıklaması – Şanlıurfa il AFAD Md. tarafından verilmiştir).
- Durum saptama saha çalışma için şu bölgeler seçilmiştir: Hayati Harrani, Eyüp Nebi, Eyüp Kent, Yenice, Sırrın, Bamyı Suyu, Osmanlı. Bölgedeki korunmaya muhtaç, en hassas hane halklarına ulaşabilmek için ‘kartopu tekniği’ kullanılmıştır. Araştırma ekibi kimi zaman soru kağıdı uygulanan bir sığınmacı kanalı ile aynı mahallede ya da başka mahallelerdeki sığınmacılara ulaşmıştır. Bundan dolayı, araştırma ekibi Devleştî, Halepli Bahçe, Yeni Mahalle, İmam Bakır, Medine Pazarı’nda 11 ek soru kağıdı

uygulamıştır. Bu şekilde planlanan 150 hane görüşmesi yerine 161 görüşme yapılmıştır.

Yan sayfadaki Şekil 6, görüşme yapılan hanelerin mahallelere göre dağılımını göstermektedir.

Görüşmelerin yapıldığı mahallelerin haritası

Şekil 6: Görüşme yapılan hanelerin Şanlıurfa Merkez ve diğer mahallelere göre dağılımı.

C. BULGULAR

Bu bölüm, 1) saha çalışması; soru kağıdı uygulaması ve 2) Şanlıurfa'daki ilgili paydaş temsilcileri ile derinlemesine yapılan görüşmelerden elde edilen bulguları içerir.

C1. SAHA ÇALIŞMASI ANA SONUÇLARI

Bu bölümde görüşme yapılan hanelerdeki sığınmacıların temel demografik ve sosyo-ekonomik özelliklerinin genel görünümü; barınma ve gıda dışı kalemler; su, temizlik ve hijyen (WASH); gıda ve beslenme; sağlık ve iyi olma hali; eğitim ve koruma yönleri bakımından sığınmacılar tarafından belirtilen başlıca ihtiyaçlara ilişkin veriler yer almaktadır.

Hanelerin Demografik Özellikleri

Görüşme yapılan hanelerin yüzde 79'unda (125 hane) aile reisi erkek iken, %21'inde aile reisi tek-kadın ve /veya çocuktur. Hanelerin %54'ünde, hane halkı ortalama 11 kişiden oluşmaktadır. (Hanelerdeki kişi sayısı en az 2 kişiden en çok 36 kişiye kadar değişmektedir)(Fotoğraf 1).

Hanelerin %22 sinde 65 yaş üstü kişiler bulunmaktadır. %15'inde bir, %7' sinde de iki kişi vardır.

Hanelerin neredeyse yarısında (%48) emzirilen bebek bulunurken, ailelerin %11'inde yeni doğmuş bebek vardır (0-28 günlük). Ailelerin %68' i 1 -4 yaş grubunda çocuklara sahiptir. Bu hanelerin %35'inde bir yaş altında bebek varken, %27'sinde bir yaş altında bir bebek, %7' sinde bir yaş altında iki bebek ve %1' inde üç bebek bulunmaktadır. Hanelerin %20' sinde hamileler olduğu saptanmıştır. Bunların %17' sinde bir hamile varken, %3' ünde iki hamile vardır.

Hanelerin %19' unda, engelli kişiler bulunmaktadır- ağırlıklı olarak fiziksel engelli-.

Hanelerin Sosyo-Ekonomik Özellikleri

Görüşülen kişilerin Suriye'de iken yaptıkları işlerin dağılımı şöyledir: %19' u inşaat işçiliği, geçici işlerde şoförlük ve benzeri vasıfsız işlerde çalıştıklarını ifade etmiştir. %18'i teknik eleman, tamirci, terzi, çoban, çiftçi ve benzeri vasıflı işlerde

Fotoğraf 1: 23 üye ile bir evde yaşayan iki aile, Şanlıurfa (İdil Türkmen izni ile, Aralık 2013)

çalıştıklarını söylemiştir. %17' si özel sektörde küçük ölçekli işletmelerde çalışmış, %14' ü ev hanımı, %12' si serbest meslek mensubu, %8' si kamu çalışanı ve %12' si de işsiz olduklarını ifade etmiştir. Görüşülen kişilerin %44' ü Türkiye'de zaman zaman gelir getirici işlerde çalışmaktadır ancak bu grubun %98'i asgari ücretten daha düşük gelire sahiptir. -aylık 846 TL ya da 346.12 dolar-. Görüşme sırasında, sığınmacıların büyük çoğunluğun tarım sektöründe günlük işlerde çalıştığını beyan etmiştir.

Görüşülen kişilerin %53'ü (85 kişi) ülkelerini 7-12 ay öncesinde terk etmiştir. %23'ü 4- 6 ay öncesinde terk etmiş, %14'ü 1- 3 ay öncesinde ve %4'ü de iki haftadan daha kısa süre öncesinde terk etmiştir. Görüşülen kişilerin % 6' sı (10 kişi) ise yaklaşık iki yıl kadar önce evlerini terk etmiştir.

Görüşme yapılan hanelerin %16'sı Suriye ile Türkiye arasında gidip- geri dönme imkanlarına sahiptir. Türkiye ile Suriye arasında yaptıkları yolculukların gerekçelerini söyle gruplandırmak mümkündür; aile üyelerini ziyaret etmek, sahip oldukları mal-mülk ve eşyaları kontrol etmek, çatışmayı gözlemlemek ve ekonomik faaliyetlerini sürdürmek.

Alınan Yardım ve Temel İhtiyaçlar

Soru kağıdı uygulanan hanelerin %29' u (46 kişi) yardım aldıklarını beyan etmiştir. Yardım dağıtımında kamu kurumları ve uluslararası

kuruluşlardan sonra ulusal STK'ların etkili olduğu saptanmıştır.⁸

Buna karşın, yardım alanların hepsi, bu yardımların geçici ve düzensiz olduğunu ve bir yıl boyunca bir ya da iki kez yardım aldıklarını beyan etmiştir. Alınan yardım türleri ise şilte, çocuklar için kışlık mont ve benzeri gibi kışlık malzemeler, hijyen malzemeleri, mutfak gereçleri gibi gıda dışı ürünler ile çoğunlukla bebek maması ve kuru yiyeceklerden oluşan gıda paketleri olarak belirtilmiştir. Görüşülen kişilerin neredeyse hepsi, dağıtılan yardım paketlerinin sığınmacıların hayatta kalmalarına ve hayata tutunmalarına destek için çok önemli olduğunu vurgulamıştır.

Konut/ Barınak

Görüşülen kişilerin %55' i (89 kişi) evde kaldıklarını beyan etmiştir. Ancak, çoğunluğu oldukça ilkel-yetersiz koşullarda çeşitli barınaklarda kalmaktadır. Isıtma sistemi- ısınma aracı olmayan, altyapısı olmayan- su ve kapalı tualeti bulunmayan-, elektrik bağlantısı olmayan mekanlarda kalmaktadırlar. Görüşülen kişilerin %25' i apartmanlarda kalmasına rağmen, bu yapıların koşulları uygun ve yeterli değildir. %14' ü tek-göz dükkanlarda, normal zamanda ahır ya da depo olarak kullanılan mekanlarda yaşamaktadır (Fotoğraf 2).

Barınma mekanlarının %21' inde her odada ortalama 5 kişi kalırken, %34' ünde her odada 6

Fotoğraf 2: Kamp dışında kalan sığınmacılar yetersiz barınma koşullarında yaşıyorlar (Gül San ve Zeynep Sanduvac izni ile, Şanlıurfa, Aralık 2013)

⁸ Katılımcılar tarafından NGOs arasında en çok beyan edilen kuruluş Deniz Feneri idi (n=17), AAR JAPAN (n=15), Günözü (n=5), Öncüler Derneği (n=3).

Fotoğraf 3: Bir odada 5 ve daha fazla insanın kaldığı barınaklar (İdil Türkmen izniyle, Şanlıurfa. Aralık, 2013)

ve daha fazla insan yaşamaktadır (Fotoğraf 3).

Sağlıksız koşulları ve çok yoğun kalabalığı olan- paylaşılan barınaklarda yaşayanlar için temel öncelik, daha iyi bir yaşam alanı ve hane halkı büyüklüğüne uygun koşulları olan barınma alanlarıdır.

Gıda Dışı Ürünler

Soru kağıdı uygulanan hanelerin neredeyse tümü aşağıdaki gıda dışı malzemeler konusunda ‘her şeye’ ihtiyaç duyduklarını ifade etmiştir.

i. Isıtıcılar ve Sobalar:

Görüşülen kişilerin 57’ si (Şekil 7) ısıtıcı ve soba ihtiyacının çok önemli ya da önemli öncelik olduğunu belirtti (Fotoğraf 4(a)).

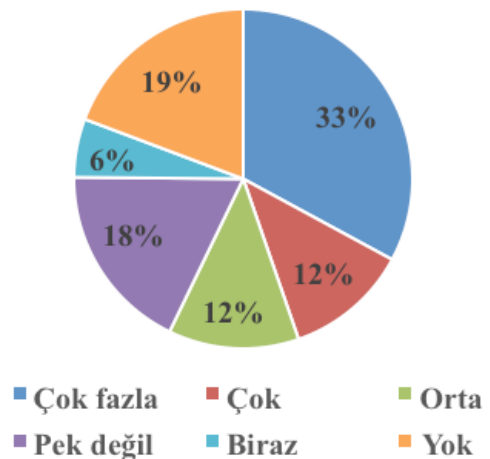
Çoğu kişi bir haneye ocak temin edildiğinde bunun aynı zamanda ısıtıcı olarak da kullanılabileceğini beyan etti.

ii. Giyim:

Aşağıda Şekil 8’ de görülebileceği gibi, görüşülen kişilerin büyük çoğunluğu, %66’ sı (107 kişi) giyim ihtiyacının çok önemli olduğunu ifade etmiştir. Görüşülen kişilerin

Fotoğraf 4 (a): Isınma kaynağı olarak mangal çevresindeki sığınmacılar (İdil Türkmen izni ile Şanlıurfa. Aralık 2013)

Şekil 7 : Isıtıcı ve ev sobaları (ocakları) için ihtiyaç ne kadar?

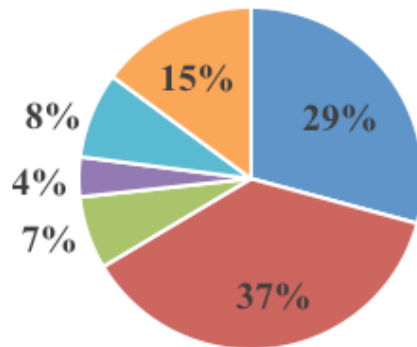

Fotoğraf 4 (b): Isıtıcının önündeki çocuklar (İdil Türkmen izni ile Şanlıurfa. Aralık 2013)

bir çoğu, kültüre, mevsime ve iklime uygun doğru ölçülerde (iç çamaşırları da dahil) iki tam takım kıyafetlerinin olmadığını beyan etmiştir. Bunun sonucu olarak, kıyafetler düzenli olarak havalandırılmıyor ve yıkanamıyor.

Şilte

Şekil 9' da görülebileceği gibi, görüşülen kişilerin %45' i (sayı olarak 72) şilteleri çok önemli ihtiyaç olarak dikkate almıştır. Pek çok hane halkı şiltelere oturma ve / veya uyuma amaçları için ihtiyaç duymaktadır. Çoğu aile şilte olmadığından doğrudan zemin üzerinde oturmakta ya da hiç şilte olmaması ve zeminin

■ Çok Fazla ■ Çok ■ Orta ■ Pek Değil ■ Biraz ■ Yok

Şekil 8 : Giyim için ihtiyaç ne kadar?

Fotoğraf 5: Uyumak ve oturmak için şilte ihtiyacı (Gül San izni ile, Şanlıurfa. Aralık 2013)

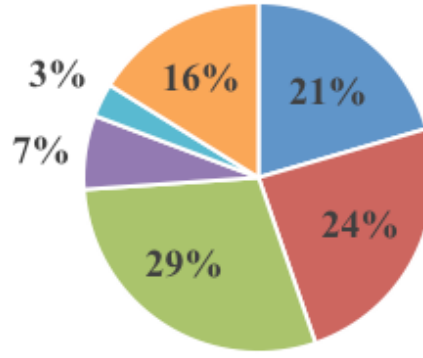
soğuk olması sebebiyle ayakta durmaktadır (Fotoğraf 5).

Anket uygulanan hanelerin çoğunda mevsime ve iklim koşullarına uygun, doğru ölçülerde yeterli şilte bulunmamaktadır. Buna ek olarak, şiltelerin düzenli olarak havalandırılmadığı ve yıkanmadığı dikkate çekmektedir (Fotoğraf 6).

Çoğu hane halkı, öncelik sırasında en başta gelen ihtiyaçlar olarak şunları belirtmiştir; kışlık giyecekler ve iç çamaşırları, şilte, yemek pişirmek ve ısınmak için yakıt, ısıtıcı ve/veya soba gibi kış şartlarına uygun malzemeler.

Fotoğraf 6: Uyumak ve oturmak için şilte ihtiyacı (İdil Türkmen izni ile, Şanlıurfa. Aralık 2013)

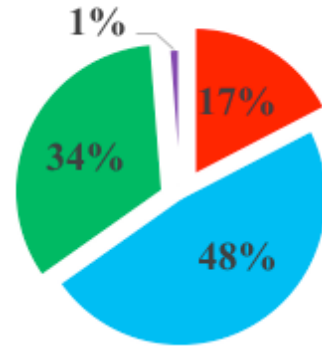
■ Çok Fazla ■ Çok ■ Orta ■ Pek Değil ■ Biraz ■ Yok

Şekil 9 : Şilte için ihtiyaç ne kadar?

Temizlik

Evin içinde veya çevresinde sıkça görülen hastalık taşıyıcılar %31 sivrisinek, %30 karasinek ve %14 kemirgen hayvanlar olarak belirtilmiştir. Görüşülen kişiler yaz ayları süresince sineklik ve / veya cibinliklere, sivrisinek ısırıklarına karşı ilaçlara da ihtiyaç olduğunu belirtmiştir.

Hanelerin % 51' inde (82 hanede) sabuna ihtiyaç olduğunu belirtilmiştir. Şekil 10' da görülebileceği gibi, hanelerin %17' sinde el yıkamak için sabun mevcut değildir. Hijyen malzemelerine ihtiyaç olduğu kadar temizlik ve hijyen hakkında bilgi programları ve / veya broşürlere de ihtiyaç olduğu belirtilmiştir -özellikle çocuklar ve hamile- emziren kadınlar için-.

■ Hayır ■ Evet ■ Kısmen ■ Eksik

Şekil 10 : Evde sabun mevcut mu?

Pişirme, Gıda ve Beslenme

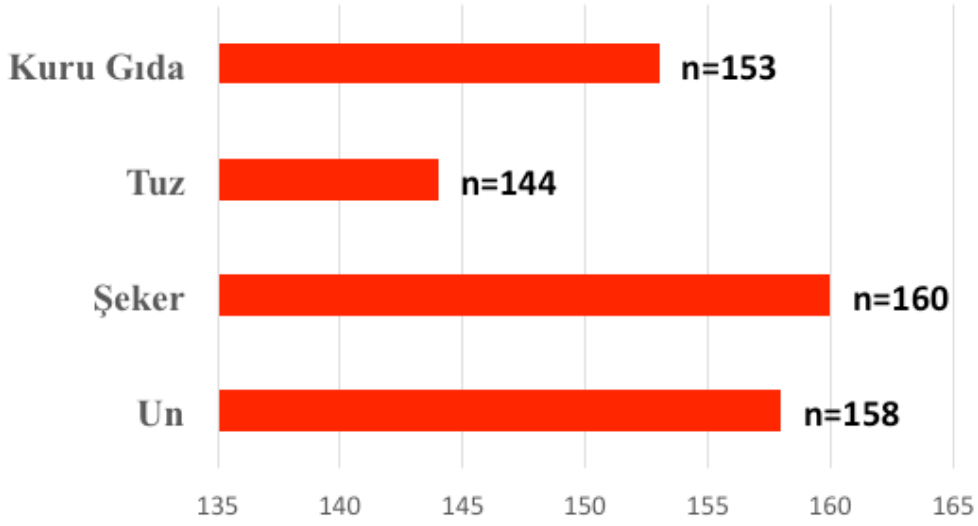
Görüşülen kişilerin %77' si yemek pişirme araçlarına ihtiyaç duyduklarını ifade etmiştir. %68' i de yakıta ihtiyaç duyduklarını belirtmiştir. Bunlara ek olarak, %68' i yemek hazırlama malzemeleri (gıda maddelerine) ile %95 kuru gıda gereksinimine, %89' u tuza, %99' u şekere, %98' i una ihtiyaç duyduklarını dile getirmişlerdir (Şekil 11).

Yukarda bahsedilenlere ek olarak, en çok sözü edilen ürünler çay ve yağ olmakla birlikte, en az sözü edilenler ise et ve süttür. Süt, yoğurt ve meyveler özellikle çocuklar için çok önemli olarak

dile getirilmesiyle beraber, ilk öncelik çocukları tok tutan gıdalar olmuştur. Bunun sonucu olarak, kuru gıda ve ekmek ihtiyaç duyulan en önemli besin öğeleri olarak dile getirilmiştir.

Çoğu sığınmacı Suriye ekmeğini özlediğinden söz etmiştir; ortaklaşa kullanmak üzere bir 'tandır' (geleneksel fırın) ekmek yapmak için temin edilirse, bu problemi çözmeye yardımcı olacağına değinilmiştir.

Görüşme yapılan hanelerin %46' sı gıda depolama imkanlarına sahip değildir ve gıda

Şekil 11 : Yemek hazırlamak için ihtiyaç duyulan malzeme çeşitleri nelerdir?

depolamak amacı ile sağlıksız kaplar, torbalar ve plastik boya kapları kullanılmaktadır (Fotoğraf 7).

Görüşülen kişilerin %70' i (113 kişi) günde bir ya da iki defa yemek yediklerini söylemiştir. Hanelerin %4' ünde, kısıtlı yemek-öğün konusunda çocuklara diğer aile üyelerine kıyasla öncelik verilmektedir. Temel besin kaynakları olarak şunlar dile getirilmiştir; %89 buğday (ekmek), %74 kuru gıda, % 41 sebze, %13 süt -yoğurt, %7 meyve ve %5 et yemektedir. Meyve, süt, yoğurt ve et tüketimi sınırlı oranlarda dile

getirilmiştir. Bu durum hamileler, çocuklar ve emziren kadınlar arasında muhtemel bir beslenme eksikliği riski anlamına gelmektedir. Gıda dağıtım ve annelere (kadınlara) beslenme bilgisi programlarının sağlanması bu sorun ile bas etmede destekleyici olabilir.

Beslenme olanakları ve gıda güvenliği açısından, pek çok kişi yiyecek hazırlama malzemelerine (özellikle çocuklar ve hamileler için) ve yemek pişirme malzemelerine ve cihazlarına ihtiyaç duyduklarını ifade etmiştir (Fotoğraf 8).

Fotoğraf 7: Gıda depolama imkanlarından yoksunluk (İdil Türkmen izni ile, Şanlıurfa. Aralık 2013)

Fotoğraf 8: Yemek hazırlamak için çeşitli malzemeler gerekmektedir (Gül San Şanlıurfa izni ile, Aralık 2013)

Sağlık

Görüşme yapılan hanelerin %73' ü (117 hane) sağlık hizmetleri erişimi olduğunu ifade etmiştir. Buna karşın %20' si sağlık hizmetlerine erişime sahip değildir. İlk başlarda, sadece Suriyeli Misafir Kimlik Kartı olan kişilerin ücretsiz tıbbi tedavi ve ilaçlara erişim hakları bulunmaktaydı. Fakat Eylül 2013' te bu durum yeniden düzenlendi. Türkiye'de ikamet eden tüm Suriyelilere ücretsiz sağlık hizmetlerine erişim hakkı sağlandı. İlaçlar için gereken %20 katkı payını sığınmacının ödemesi gerekmektedir.⁹ Kayıtlı olmayan Suriyeliler, Suriye Misafir Kimlik kartlarını elde etmek için, Suriyeli Misafir Koordinasyon Merkezine başvurabilirler. Ya da sağlık hizmeti için gittikleri sağlık birimi kanalı ile Suriyeli Misafir Koordinasyon Merkezine sevk edilerek, kimlik kartı alabilirler.

Görüşülen kişilerin %68' i devlet hastahanelerinden, %17' si anne ve çocuk sağlığı merkezlerinden, %12'si gezici devlet kliniklerinden ya da Sivil Toplum Kuruluşlarından (STK) tıbbi bakım aldıklarını ifade etmiştir. Hamilelerin %48' si devlet hastahanelerinden sağlık hizmetleri aldıklarını ifade ederlerken, %45' inin bakım almadığı saptanmıştır. Görüşme yapılan çoğu sığınmacının sağlık

hizmetlerine nereden ve nasıl erişim sağlanabileceğini bilmedikleri tespit edilmiştir. Çeşitli yerlerdeki Bilgilendirme İstasyonları ya da gezici-mobil Bilgilendirme İstasyonları bu soruna çözüm olabilir.

İyi olma hali

Görüşme yapılan kişilere, 'iyi olma hali' hakkında sorular sorulduğunda, hanelerin %14' ünde her zaman- gün boyunca mutsuz, endişeli, diğer kişilerden soyutlanmış şekilde yaşayan aile üyesi olduğu saptanmıştır.

Ek olarak, katılımcılar mutsuz, endişeli, kendini iyi hissetmeme durumunun genel olarak herkes için geçerli olduğunu da ifade etmiştir. Görüşülen kişilere, hanedeki bireylerin mutsuz, endişeli olma durumu sorulduğunda ise en çok verilen cevap 'hepimiz' şeklinde idi. Katılımcılara kendilerinin ve diğer Suriyelilerin içinde bulundukları şu anki durumları; sığınmacı olma durumları ile baş etmede nelerin etkili olduğu da sorulmuştur. Gelen yanıtlar; Allah'a sığınmak, çatışmada aile üyesini kaybetmemiş olmak, aile ile birlikte olmak, kaçabilmekle kendilerini şanslı

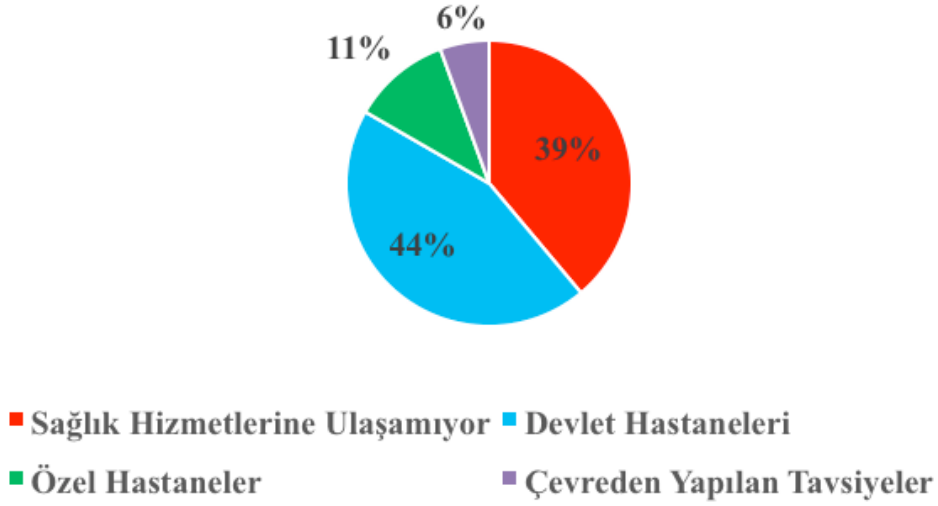
⁹AFAD genelge no 2013/8 (<https://www.afad.gov.tr/TR/IcerikDetay.aspx?ID=44>) – 09 Eylül 2013

hissetmek ve bu sebepten dolayı minnettar olmak, akraba ve komşularla dayanışma içinde olmak, vb. en çok verilen yanıtlar arasındadır.

Şekil 12’de gösterildiği gibi, psikolojik sorunları olduğu tespit edilen hane üyelerinin %39’ u

herhangi bir yardım almamıştır.

Psiko-sosyal destek anlamında en çok ihtiyaç duydukları konuları şöyle sıralamışlardır; sosyal etkileşim, gereken aile üyeleri için ve çocuklar için psikolojik ve psiko sosyal destek, yerel toplumdaki saygı görmek.

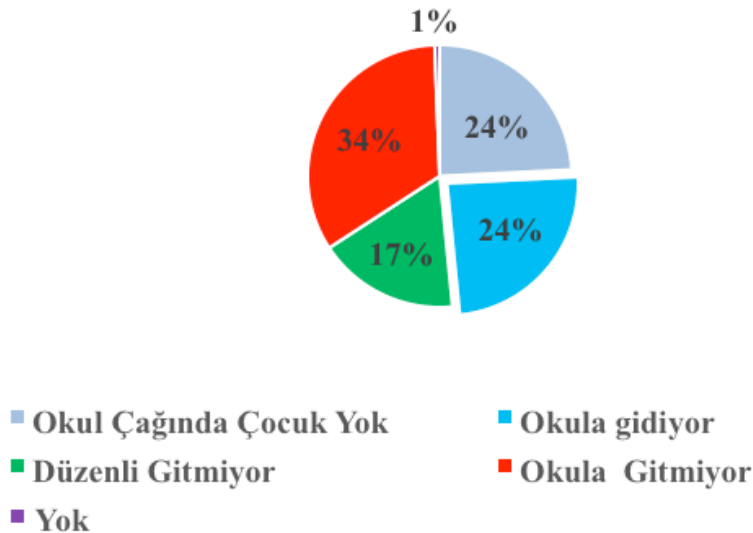

Şekil 12 : Psikolojik sorunları olan hane halkı üyelerinin sağlık hizmetlerine erişimi

Eğitim

Şekil 13’de görülebileceği gibi, hanelerin %34’ ünün (54 hane) okul çağındaki çocukları bulunmaktadır. Ancak, bu çocuklar okulların yetersizliği ve / veya ulaşım bedellerini karşılayamama sebeplerine bağlı olarak okula gidememektedir. %24’ ü (39 hane) okul çağındaki çocuklarının okula gittiği bildirmesine rağmen, ulaşım masrafını karşılamak için yeterli

paraları olmadığından, çocuklar haftanın bazı günlerinde okula devam etmektedir. Katılımcılar tarafından okul- eğitim olanaklarının bütün sığınmacı çocuklar için sağlanması ve ulaşım için destek sağlanmasının gerekliliği dile getirmiştir. Görüşülen kişiler eğitim sürekliliğini öncelikli yardım beklentisi olarak ifade etmiştir.

Şekil 13 : Okula Devam

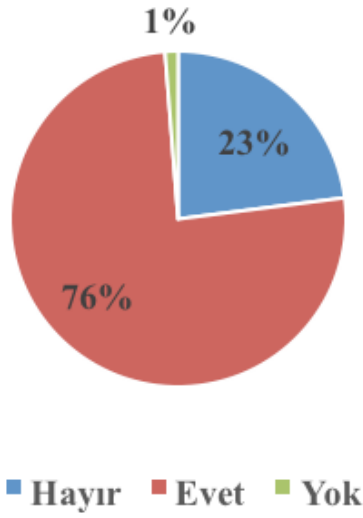
Koruma

Görüşülen hane üyelerinin %76' sının (122 hane) yetkililer tarafından kaydedilmiş olduğu saptanmıştır (Şekil 14). Geriye kalan %23'ü (37 hane) ise kayıt altına alınmamıştır. Bu aileler nerede ve nasıl kayıt olacakları hakkında bir bilgi sahibi değildir. Suriyeli Misafirler Koordinasyon Merkezini duymadıklarını ifade etmişlerdir.

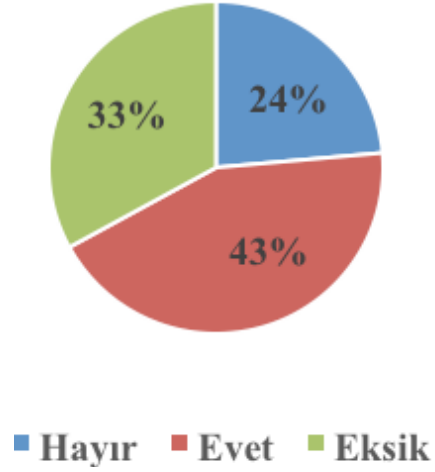
Görüşülen kişilerin %74' ü (119 hane) Suriyeli Misafir Kimlik Kartına sahipken, %24' ü kimlik

kartına sahip değildir. Sığınmacılar, kimlik kartlarını sağlık hizmetleri, gıda/ kömür ve eğitim gibi kamu hizmetlerine ulaşım sağlamak için kullandıklarını ifade etmişlerdir.

Görüşülen kişilerin %93' ü (150 kişi) yerel resmi kurum ve kuruluşlar ile iyi ilişkiler olduğunu ve sorun yaşamadıklarını dile getirmiştir. Buna ek olarak, görüşülen kişilerin %90' ı (145 kişi) yerel halkla iyi ilişkileri olduğunu ve sorun yaşamadıklarını ifade etmiştir.

Şekil 14 : Kayıtlı Suriyeliler

Şekil 15 : Eve dönüşü dair umutlar

Genel Noktalar

Şekil 15' de görülebileceği gibi, görüşülen kişilerin %43'ü (70 hane) Suriye'deki çatışma bittikten sonra eve dönüş umudu taşıdıklarını dile getirmelerine karşın %24' ü eve dönmek için umutlarının olmadığı belirtmiştir (Şekil 15).

Kamplarda kalmak istememe gerekçeleri arasında şunlar dile getirilmiştir; kötü altyapı ve konut şartları (%30), serbest giriş- çıkışın olmaması (%5), cinsel istismar (%9), kadına şiddet (%6), güvenlik (%5) ve akrabalarından ayrılmak , kampların kalabalığı, iş-çalışma isteği, özel hayat ve kamplarda özgür alanların eksikliği gibi diğer nedenler (%63).

Genel olarak, kamp dışındaki sığınmacılar şu konularda yardım ihtiyacı ve taleplerini öncelikli

olarak dile getirmişlerdir; gıda dışı ürünler (özellikle ısınma ve kışa hazırlık malzemeleri), hijyen kitleri ve çocuk, hamile-emzikli kadınlar için gıda malzemeleri, barınak/ev ve iş olanakları, çocuklar için okul ve eğitim katılımcılar tarafından temel ihtiyaçlar olarak ifade edilmiştir.

C2: ŞANLIURFA'DAKİ PAYDAŞLARLA DERİNLEMESİNE GÖRÜŞMELER

Dolaylı veri toplaması, farklı paydaş kurum ve kuruluş yetkilileri ve temsilcileri ile derinlemesine bireysel görüşmeler yoluyla yapılmıştır. Görüşülen paydaşlar; Şanlıurfa Vali Yardımcısı, Şanlıurfa İl Afet ve Acil Durum Müdürü, Şanlıurfa İl Sağlık Müdür Yardımcısı, Şanlıurfa İl Milli Eğitim Müdür Yardımcısı, Şanlıurfa İl Emniyet Müdür Yardımcısı ve çeşitli şube müdürleri, Şanlıurfa Suriyeli Misafirler Koordinasyon Merkezi (SMKM) Müdür Yardımcısı, Suriyeli Misafirler için Bilgi ve Eğitim Merkezi – İÖO. Müdürü, Mahalle Muhtarları, Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Meclis Üyesi gibi kamu kurumlarının yetkilileri ile görüşülmüştür.

Ayrıca, Birleşmiş Milletler Kuruluşları; UNICEF, Türkiye- Gaziantep, UNHCR, OCHA ile Yerel STK'lar; Arabder, Elbirliği Derneği, Şanlıurfa STK Platformu, Uluslararası Ortadoğu Barış Araştırmaları –IMPR-, Kuveyt Hastalara Yardım Derneği, vb. kuruluşlar ile de görüşülmüştür. Ek olarak ilçelerdeki yetkililer ve STK temsilcileri ile görüşülerek bilgi alınmıştır. (Görüşme Yapılan Paydaşlar Listesi için EK 2' ye bakınız).

Görüşmeler sırasında 'yarı yapılandırılmış anket' kullanılmıştır. Mülakat soruları SPHERE, INEE hızlı ihtiyaç analiz araçları dikkate alınarak hazırlanmıştır; sektörel ihtiyaçlar ve öncelikler, mevcut hizmetler ve hizmetlerin kullanılabilirliği, iyi uygulamalar ve ihtiyaç tespiti ile ilgili sorular. Aşağıda özet olarak görüşmelerden elde edilen önemli noktalar yer almaktadır.

* Genel:

- Kamp dışında yaşayan Suriyelilerin sayısı devamlı olarak artmaktadır – Aralık 2013' te 61,540 idi. Ocak 2014 itibari ile bu sayı; 571,513 kişiye ulaşmıştır.
- Kayıtlara göre, Şanlıurfa'da kaydedilen sığınmacıların %40'ı Şanlıurfa şehir merkezinde, %29' u Akçakale ilçesinde yaşarken geriye

kalanlar ise il çevresindeki dokuz ilçede hayatlarını sürdürmektedirler. Görüşmeler göstermiştir ki Suriyelilerin çok büyük bir kısmı Şanlıurfa şehrinin Bamya Suyu, Eyüp Nebi, Eyüp Kent, Hayati Harrani, Osmanlı, Sırrın mahallerinin yoksul kesimlerinde yaşamaktadır.

- Suriyeli Misafir Kimlik Kartı kullanıcıları kömür sobası, giyim, kuru gıda, hijyen malzemeleri gibi temel bazı yardım ürünleri dağıtımı ile tıbbi destek, ilaç yardımı ve ilk okul eğitimi (mevcut olduğu durumlarda) gibi hizmetlerden yararlanabilmektedir. Gerçekleştirilen dağıtımlarda, ihtiyaç karşılığı alışveriş- market kuponu kullanımı gibi iyi uygulamaların sınırlı da olsa mevcut olduğu -düzenli olmadığı- tespit edilmiştir.¹⁰

* Sağlık :

- Şanlıurfa'da, Suriyeli Misafir Kimlik Kartı, kampta yaşamayan Suriyelilerin kamu sağlık kuruluşlarında ücretsiz bir şekilde tıbbi yardıma ulaşabilmelerine imkan sağlamaktadır.
- Şanlıurfa il genelinde seçilen eczanelerde, AFAD Eczacılar Odası ile koordineli olarak, ilaç için reçete masraflarının %80' ini kapsayacak şekilde ilaç verilmesi organize edilmiştir. İlaç masrafları AFAD Şanlıurfa İl Md.lüğü tarafından karşılanmaktadır.
- Bunun yanı sıra, olası çocuk felci salgını için Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı'nın ülke çapında yürütülen bir kampanya olarak, Şanlıurfa' da da ücretsiz aşı kampanyası uygulamaya konmuştur.
- Ayrıca çeşitli uluslararası STK'lar tarafından finanse edilen – kısıtlı olsa da- özel sağlık çalışmaları da yürütülmektedir. Mevcut durumda, TC. Sağlık Bakanlığı çalışmaları ile bu özel sağlık hizmetleri sunumu arasında doğrudan bir bağlantı bulunmamaktadır.

¹⁰ AFAD, AAR, Deniz Feneri, IHH, Şanlıurfa STK Platformu ve bazı bireysel yurttaşlar

* Eğitim:

- Şanlıurfa Valiliği ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü kamp dışında yaşayan Suriyeli öğrenciler için ilk okul eğitimi hizmetlerini büyük ölçüde UNICEF Türkiye' nin desteği ile karşılamaya çalışmaktadır.
- Suriyeli Misafir Kimlik Kartı, kamp dışında yaşayan Suriyelilere ilk okul eğitimini ücretsiz edinme imkanı vermektedir - okulda kontenjan var ise-.
- Eğitim yetkililerine ve sığınmacıların verdiği bilgiye göre, okulların yetersizliğine bağlı olarak kamp dışında yaşayan Suriyeli öğrenciler arasında okula devam oranı çok düşüktür.
- Suriyeli Misafirler Bilgi ve Eğitim Merkezi (İÖÖ.), Temmuz 2013 de Sırrın' da açılmıştır. 1. sınıftan 4.sınıfa kadar eğitim vermektedir. Orta okul imkanı şu an için mümkün değildir. Okula ulaşım kısmen Valilik tarafından sağlanmaktadır. 1,178 öğrencinin kaydedilmiş olmasına rağmen, okula erişim sorunu nedeni ile okula devam eden öğrenci sayısı sadece 650'dir.
- Okulda, 18 Suriyeli gönüllü öğretmen Arapça öğretim ile Suriye Arap Cumhuriyeti müfredatını takip edilmektedir.

- Şanlıurfa Valiliği ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü yeni okullar kurma konusunda işbirliğine açık olduklarını bildirmiştir. İhtiyaçlar ağırlıklı olarak şu konularda yoğunlaşmaktadır; okul binaları (konteyner da dahil) ve tesisler, ekipman-mobilya, öğretmenlerin ücretleri, öğretmenlere yönelik kapasite geliştirim eğitimleri.

*Konut ve Gıda Dışı Ürünler :

- Suriyeli sığınmacıların önemli bir kısmı, sağlıksız koşullardaki yapılarda, terk edilmiş binalar ve /veya mahrumiyet bölgelerindeki parklar ve mahalleler içindeki alanlarda, hayvan barınağı, vb. mekanlarda yaşamaktadırlar.
- İklim- hava, barınma ve uyuma, , ısınma,

temel gıda- beslenme ve hijyen konuları dikkate alındığı zaman, pek çoğu uygun olmayan mekanlarda yaşamaktadır.

- Daha önce de bahsedildiği üzere, kamp dışında yaşayan nüfus için gıda ve gıda dışı ürün dağıtımı düzenli değildir.

* Koruma :

- Önceden de belirtildiği gibi, Türkiye Hükümeti kendi ülkesinden kaçmak zorunda kalmış Suriye halkı için etkin koruma sağlanması ve insani yardım da dahil olmak üzere bir açık kapı politikası uygulamaktadır.
- Kimlik belgeleri olmayanlar da dahil olmak üzere tüm Suriyeliler Geçici Koruma (GK) politikası ile koruma altındadır.
- Kamp dışında yaşayan Suriyeli sığınmacılar, Şanlıurfa Valiliği, Suriyeli Misafirler Koordinasyon Merkezlerinde kayıt altına alınmaktadır. Ve her kayıt edilen kişiye Suriyeli Misafir Kimlik Kartı verilmektedir. Kaymakamlıklar aracılığıyla sağlanan yardımlar, tıbbi yardım ve diğer yardımlara erişim söz konusu Suriyeli Misafir Kimlik Kartı ile mümkün olmaktadır.
- Refakatçisi Olmayan Çocuklar (UAMs-ROÇ'lar) ve / veya ailesinden ayrı düşmüş Suriyeli çocuklar, devlet çocuk koruma kurumlarında misafir edilmekte ve gereken yardım-hizmet sağlanmaktadır.
- Çatışmadan etkilenen, kamp dışında yaşayan Suriyeliler (yetişkin ve çocuklar) için korunma kapsamında, Şanlıurfa' da bir toplum merkezi –Sırrın'da mevcuttur.

- Suriyeliler, Türkiye-Şanlıurfa'da bulundukları sırada kendilerine karşı işlenen her hangi bir suçu rapor etmek ve yardım istemek için emniyet teşkilatı-polis de dahil olmak üzere bütün yetkililer ile iletişime geçebilirler.

- Emniyet ve güvenlik yetkililerine göre, Suriyeli ve Türk vatandaşlar arasındaki

suç veya şiddet eylemlerine ilişkin büyük ve önemli olaylar yaşanmamaktadır. En azından kendilerine bu yönde rapor edilmiş önemli bir olay bulunmadığını ifade etmişlerdir.

- Bununla birlikte, emniyet ve güvenlik yetkililerine göre, Suriyeli ve Türk vatandaşlar arasında bazı küçük çaplı anlaşmazlık olayları yaşanmaktadır. Örneğin; Suriyeli sığınmacıların kira, taksi, restaurant, vb. ödemeleri yapmaması-geciktirmesi ya da Türk vatandaşların Suriyeli sığınmacının çalışması karşılığı olan günlük - haftalık ödemesini yapmaması- geciktirmesi, vb.

D. ÖNERİLER

Zamanın kısıtlı olmasına bağlı olarak, bu çalışmada Şanlıurfa'daki bütün sığınmacılar ile görüşmek mümkün olmamıştır. Bununla birlikte, araştırma ekibi, Suriyeli sığınmacıların durumlarını belirlemek, paydaşların çalışmalarını ortaya koymak, temel ihtiyaç alanlarını önceliklendirmek ve rapor etmek için yeterli görüşme yapmış, önemli verilere ulaşmış ve bilgi toplanmıştır.

Aşağıdaki önerilerde, Concern Worldwide'ın ana uzmanlık konuları olan geçim kaynağı sağlanması, gıda güvenliği, su ve sanitasyon, beslenme, eğitim de dahil olmak üzere ilgili alanlar üstünde durulmuştur. Eşitlik ve Koruma kesişen tematik konular olarak aşağıdaki önerilerde yer almaktadır.

Temel öneriler aşağıdakilerle sınırlı olmamakla birlikte şunları kapsamaktadır:

- Özel hayat ve mahremiyetin mümkün olmadığı, sağlıksız fiziksel ve altyapı koşullarında, aşırı kalabalık barınma ortamlarında kalan Suriyeli sığınmacılara, şilte, ısıtıcı ve yakıt takviyeleri gibi gıda dışı ürünler sağlanmalıdır. Paydaşlar, aynı hedef gruplar için farklı aktörler tarafından yapılan yardım tutarlılığı sağlamak üzere gıda dışı ürün paketleri ve seçim kriterleri üzerinde hemfikir olmalıdırlar. Mevsimsel faktörler göz önünde bulundurulmalıdır (kış ve yaz malzemeleri gibi).
- Mümkün oldukça, hem psikolojik hem de fiziksel iyi olma halinin devamlılığını sağlamak amacı ile barınma koşullarının durumu dikkate alınmalı ve yardım çalışmalarında Standartlarda tutarlılık üzerinde durulmalıdır. Concern WW ve Mavi Kalem söz konusu insani yardım standartları konusunda özellikle Şanlıurfa Valiliği ve ilgili kamu kurumları ve diğer paydaşlar ile çalışmaya hazırdır.
- Engelli, yeni doğan bebek, anne sütü ile beslenen bebekler, hamileler ve yaşlılar gibi zarar görebilirliği yüksek kişilerin en çok bulunduğu haneler tespit edilmeli ve kendi ihtiyaçlarına göre desteklenmelidirler. Çünkü ihtiyaçlar bir

aileden diğer aileye göre değişmektedir ve nakit transferleri ya da ihtiyaç temelli kupon dağıtım sistemleri düşünülmelidir.

- Sabun il el yıkama; dar ve küçük odalarda sigara içmenin tehlikeleri; bebeklerin , çocukların ve yaşlı insanların bulunduğu yerlerde sigara içmenin sebep olacağı ciddi riskler; mangal / soba kullanımı sırasında emniyet ve güvenlik tedbirleri; ve temel beslenme ipuçlarını da kapsayan konularla ilgili olarak koruma ve tehlikenin önlenmesi / azaltılması üzerine bilinçlendirmeyi arttırma çalışmaları yapılmalıdır.

- Su, temizlik ve hijyen imkanların sınırlı olduğu yerlerde WASH programları dikkate alınmalıdır. Banyo olanakları ve tuvaletlere erişimin kısıtlı olduğu yerler ile hayvan barınakları ve çadırlar dahil olmak üzere sağlıksız koşullarda yaşayanlara özel dikkat gösterilmelidir.

- Özellikle hamileleri, emziren anneleri, bebekleri, çocukları ve yaşlıları hedefleyen örnek resimlerle açıklanan, temel yemek pişirme ilkeleri ile desteklenen beslenme eğitimi teşvik edilmelidir.

- Temel sağlık konuları, güvenli annelik konuları, diğer riskler konusunda toplumu duyarlı hale getirmek ve mevcut hizmetlerini tanıtmak konusunda çalışmalar yapılması önemlidir. Bunun için gezici birimler ve / veya kapı-kapı hane ziyaretleri yapacak ekipler oluşturulması önerilir. Bazı bölgelerde doğum öncesi ve sonrası hizmetlerin eksikliği sebebi ile hamileri en yakın sağlık hizmetlerine gitmeleri konusunda teşvik etmek amacı ile bilgi ve kaynak sağlanmalıdır.

- Müdahale faaliyetleri, Suriyeli sığınmacıların hem kaçış öncesi, hem de kaçış ve kaçış-sonrası (sığınma) dönemlerindeki deneyimlerini de kapsayan psikolojik / duygusal durumlarını dikkate alacak şekilde düzenlenmelidir. Kültürel duyarlılık psiko-sosyal faaliyetler duygusal iyi olma halini desteklemek için geliştirilmelidir. Aynı zamanda, bu aktivitelerin / programların, Kültürel Uyumun

Dört Aşamasını olan Balayı Dönemi, Kültür Şoku, İlk Uyum Dönemi ve Entegrasyon Dönemini dikkate alacak şekilde düzenlenmesi önemlidir.

- Müdahaleler, cinsel ve cinsiyet temelli şiddet (CCTŞ), çocuk gelin, çocuk asker vb. durumlara karşı koruma da dahil olmak üzere her türlü koruma faaliyetlerine entegre olmalıdır. Bunun sonucu olarak, aileler, dini liderler, kanaat önderleri ve diğer toplum üyeleri ile katılımcı şekilde yakın çalışmaya öncelik verilmelidir.
- İl Milli Eğitim Müdürlüğü, çocuk ve gençlik eğitimi için yapılandırılmış faaliyetlerin ve becerilerin edinilmesi için yerel toplumda güvenli alanları temin etmek ve Suriyeli çocukların okula kayıtlarını ve okula devam etmelerini sağlamak için desteklenmelidir.
- Bilgilendirme programlarının yeni doğan bebeklerin 'göçmenlik / vatandaşlık durumu, Türkiye' de ikamet ile çalışma izinleri ve üçüncü ülkeye muhtemel iskan gibi çeşitli yasal sorunları desteklemek üzere yapılandırılması gerekmektedir. Bunların uygulanması, STK'lar ile yan yana çalışmak konusunda açık olan Şanlıurfa Valiliği ile işbirliği içinde yapılmalıdır.
- Suriyeli sığınmacılar ve yerel toplumun entegrasyonu önemlidir; karşılıklı kabul ve insani eşitliğe dayalı ilişkiler, Suriye nüfusunun başa çıkma stratejilerini desteklemek ve kolaylaştırmak için kalıcı hale getirilmelidir. Bundan dolayı, kampta yaşamayan Suriyeliler için toplum temelli sosyal etkileşim faaliyetleri , toplum liderleri, dini liderler, öğretmenler ve Suriyeliler arasındaki diğer kanaat önderleri ile istişare içinde düzenlenip , desteklenmelidir.
- Öğrettikleri derslerin içeriğine tam olarak hakim ve öğrenci odaklı öğretim yöntemleri ile öğrencilerin ilgisini toplayan, iyi eğitimli ve motive öğretmenlerin desteklenmesi ile kaliteli bir eğitim ve eğitimde süreklilik sağlanması mümkündür.
- Bir ülkede sığınmacı olarak kalış ortalamasının 12 -13 yıl olduğu dikkate alındığında, Suriyeli sığınmacılara sürekli ve kaliteli eğitim olanaklarının sağlanması çok

önem kazanmaktadır (INNE MS- Eğitimde Asgari Standartlar: Hazırlık, Müdahale ve Toparlanma El Kitabı)

- Kamp dışında yaşayan Suriyeli çocuklara oldukça kısıtlı şekilde örgün ve yaygın eğitim sağlanmaktadır. Ancak bunun boyutları ve kapsamı ile ilgili bir bilgi yoktur. Şanlıurfa' da sunulan yaygın ve örgün eğitim durumunun daha net şekilde ortaya konulması için ilgili bütün hizmetleri ve paydaşları kapsayan bir 'okul haritalama' çalışması yapılmalıdır. Aynı zamanda, kaliteli ve sürekli bir eğitim sağlanması çalışmalarının ilk adımı olarak ' okul haritalama' çalışması Türkiye'deki benzer iller için de yinelenebilir bir model olabilir.
- Haritalama çalışmasının, acil durumlarda eğitim standartları- INEE Minumun Standartları bağlamında şu konuları kapsayacak şekilde yapılması önemlidir; eğitime erişim ve öğrenme ortamı, öğretim ve öğrenim, öğretmenler ve diğer eğitim personeli ve eğitim politikası.
- Öğretmenleri ve diğer eğitim personeli desteklemek amacı ile, eğitimcilerin eğitimine (ToTs) katkıda bulunmak için eğitim programlarının geliştirilmesi önerilir. Eğitimcilerin eğitimi, öğretmen ve diğer eğitim personelinin ihtiyaçlarına göre dizayn edilmelidir. Eğitimcilerin eğitimi için hızlı bir ihtiyaç analizi yapılmalıdır. Bulgulara göre uygulama planı yapılmalıdır.
- Bu araştırma sırasındaki ilk bulgulara göre, temel eğitimci eğitimi programında şu gibi konulara yer verilmesi yararlı olur; öğretim ve öğrenim sürecinde çocuk-merkezli sınıf yönetimi, çocuk merkezli ders planı hazırlama ve çatışmadan etkilenmiş çocuklara yönelik okul temelli psiko-sosyal faaliyetler.

E. SONUÇ

Yukarıda da yer aldığı gibi, bu araştırmanın amacı kamp dışında yaşayan Suriye halkının karşı karşıya kaldığı şartlarla ilgili durum analizi yapmak, araştırma verilerine dayalı olarak iyileştirme ve destek programları için önerilerde bulunulmaktır.

Çatışmadan kaçan sığınmacılara açık kapı politikası izleyen Türk yetkililer tarafından kapsamlı bir acil müdahale sistemi ortaya konmuştur. Kampta yaşamayan nüfusun sayıları arttıkça hizmet sunumunda daha belirgin hale gelen bazı boşluklar olmasına rağmen, Türkiye'deki Suriyeli sığınmacılar bazı temel hizmetler sağlanmıştır; örneğin sağlık ve koruma hizmeti.

Bu rapor, kampta yaşamayan nüfusun yaşam koşullarını geliştirmek ve onların bu zor zamanda dayanma ve baş etme güçlerini desteklemek amacı ile hazırlanmıştır. Bu kapsamda raporda, mevcut hizmetlere ek-tamamlayıcı faaliyetler konusunda öneriler yer almaktadır.

EKLER

Ek1: Anket

Ek2:Görüşme Yapılan Paydaşlar Listesi

EK1: Anket

EK 1 : ANKET

Sosyal Yardımlaşma ve
Dayanışma Derneği

Kamp Dışında Yaşayan Suriyeli Sığınmacılar İçin Durum Analizi Soru Kağıdı

0. Görüşmeyi Yapan Kişinin Adı & Soyadı:	Tarih :	Anket Kontrolü Mavi Kalem tarafından
00. Anket #	Süre :	Kabul Edilen:
000. Yer (Muhit):		Gereken Revizyon: Kabul Edilen:

GİRİŞ

1. Katılımcının Adı ve Soyadı:	
2. Adres (Açıkça Belirtiniz):	

Merhaba/ İyi Günler

İyi günler! Benim adım _____. Biz CONCERN WW ve Mavi Kalem Derneği adına buradayız. Sizin, ailenizin ve arkadaşlarınızın sıkıntılı günlerde olduğunuzun farkındayız. Ülkenizde yaşanan çatışma durumdan dolayı üzgünüz. Sizinle yaklaşık 30 -35 dakika sürecek bir görüşme yapmak istiyoruz.

Sizin ve aile üyelerinizin durumu anlamak için gıda-beslenme, gıda dışı ürünler, su ve temizlik imkanları, sağlık, psikolojik ruh hali ve eğitim konularını da kapsayan yaşam şartlarınız hakkında çeşitli sorular soracağız.

Bu sadece bir durum değerlendirmesidir ve benim / bizim misyonumuz sizinle görüşmektir, size herhangi bir malzeme ve / veya hizmet sağlayan bir konumda değiliz.

Biz, adınızı ve iletişim bilgilerinizi vermek gibi sizinle ilgili hiç bir bilgiyi 3. kişiler ile paylaşmayacağız. Kesinlikle kişisel bilgilerinizin gizliliğini sağlayacağız. Bireysel olarak toplanan bilgilerin hepsi bir arada değerlendirilecektir. Diğer insani yardım kuruluşları, araştırmacılar, bize sağladığınız bilgileri genel olarak kullanabilir.

Herhangi bir soruya cevap vermeyi reddedebilir ya da görüşmeyi istediğiniz zaman sonlandırabilirsiniz. Ancak bu çalışma da bizimle işbirliği yapacağınızı umuyoruz. Çalışma hakkında herhangi bir sorunuz var mı? Görüşmeye başlamayı kabul ediyor musunuz? Teşekkürler.

Görüşmeciden notlar (varsa):

--

1. DEMOGRAFİK VERİLER VE SOSYO-EKONOMİK PROFİL

Aile Profili

1. Aile reisi kimdir?

1. Baba
2. Anne
3. Tek Kişilik Hane
4. Aile reisi tek Kadın, Çocuk

2. Aile reisi tek Kadın, Çocuk ise , lütfen aşağıdakileri belirtiniz

Cinsiyet	Yaş
Erkek	
Kadın	

3. Hane halkı **Aile sayısı** ? _____

4. Hane halkı **aile üyelerinin toplam sayısı** kaç kişidir? _____

5. **15 – 49 yaş** arası yetişkinlerin toplam sayısı? _____

1. Kadın Sayısı _____
2. Erkek Sayısı _____

6. 65+ yaş ve üstünün toplam sayısı _____

7. Hane halkında **yeni doğmuş sığınmacı bebeklerin sayısı**?

1. N/A
2. 1
3. 2
3. 3+

8. Hane Halkında **anne sütü ile beslenen sığınmacı bebek sayısı**?

1. N/A
2. 1
3. 2
3. 3+

9. Hane halkında **(7-11) aylık arası sığınmacı bebeklerin sayısı**?

1. N/A
2. 1
3. 2
3. 3+

10. Hane halkında **(1-4) yaşları arası sığınmacı küçük çocukların sayısı**?

1. N/A
2. 1
3. 2
3. 3+

11. Hane halkında **(5-18) yaşları arası sığınmacı çocukların sayısı** ?

1. N/A
2. 1
3. 2
3. 3+

12. Hane halkında **sığınmacı hamile sayısı** ?

1. N/A
- 2.1
- 3.2
- 3.3+

13. Hane halkında **engelli olan sığınmacı**?

(Varsa, birden fazla seçenek işaretlenebilir)

1. N/A	2. duyma	3. görme	4. fiziksel	5. zihinsel engelli
	2.1 Evet ise, herhangi bir ihtiyaç, cihaz, vs.	3.1 Evet ise, herhangi bir ihtiyaç, cihaz, vs .	4.1. Evet ise, herhangi bir ihtiyaç, cihaz, vs	5.1. Evet ise, herhangi bir ihtiyaç, cihaz, vs

14.**Suriyede’ki Meslek?**

1. Kamu sektörü (lütfen belirtin) _____
2. Özel Sektör (lütfen belirtin) _____
3. Vasıflı İşçi (lütfen belirtin) _____
4. Kendi işi _____

5. Ev Hanımı

6. Vasıfsız İşçi (lütfen belirtin) _____

7. İşsiz _____

7.1 Evet ise, lütfen, Suriyedeki gelir kaynağınızı belirtiniz _____

15. **Türkiye’de haneye giren geliriniz** var mı?

1. Hayır, (lütfen belirtin) Geçiminizi nasıl sağlıyorsunuz? _____
2. Evet

16. Ailenin bir gelir kaynağı var ise; **Türkiye’deki gelirinin toplamı miktarı ne kadar?**

1. Asgari ücretten altı
2. Asgari Ücret
3. Asgari ücret üstü

17. Herhangi bir kuruluştan bir yardım alıyor musunuz? (Kuru gıda, hijyen paketleri gibi)

1. Hayır
2. Evet _____

2.1 Evet ise, işaretleyiniz : 1. Düzenli 2. Düzensiz

2.2 Evet ise, lütfen kuruluşun adını yazınız _____

18. **Suriye'yi ne zaman terk ettiniz?**

1. İki haftadan daha kısa süre önce
2. 1 -3 ay arası
3. 4-6 ay arası
4. 7-12 ay arası
5. 2 yıl ve daha çok

19. Siz ya da aile üyelerinizden herhangi biri **Türkiye ile Suriye arasında gidiş geliş yapıyor mu?**

1. Hayır (Hayır ise, lütfen Barınak ve Gıda Dışı Ürünler sorusuna geçiniz .
2. Evet

20. Evet ise, lütfen sebebini belirtiniz : (Varsa birden fazla seçenek işaretlenebilir.

1. Ticaret (alış/ satış, ulaşım ve benzeri...)
2. Evlerini/ sahip olduklarını özel eşyalarını kontrol etme
3. Suriye'deki aile üyelerini (akrabalarını) ziyaret etme (hasta, yaşlı, engelli ve benzeri.)
4. Çatışma durumuna gözlemde bulunma ve benzeri...)
5. Diğerleri (lütfen belirtiniz)...

2. BARINAK & GIDA DIŞI ÜRÜNLER (NFIs)

1. Barınma Türü?

1. Şahsi Ev
2. Apartman
3. Çadır
4. Hayvan barınağı ve benzeri...
5. Diğerleri (lütfen belirtiniz)...

2. **Barınak mülkiyeti** (mevcut durum)?

1. Ev sahibi aile ile beraber apartmanda kalma (ücretsiz)
2. Ev sahibi aile ile beraber kalma (ücretli)
3. Kira 3.1 Ödediğiniz para miktarı(TL)_____
4. Akraba tarafından verilen özel ev
5. Mülk sahibi
6. Diğerleri (lütfen belirtiniz)...

3. Barınağın içinde **bir odadaki nüfus yoğunluğu** ne kadar? Bir odadaki ortalama aile üye sayısı?

1. -3
2. 4
3. 5
4. 6+

4. **Barınak ile ilgili risk faktörlerini** tanımlayınız ?

(Mevcut ise, birden fazla seçenek işaretlenebilir)

4.1. Hava Durumu koşulları	4.2. Zemin koşulları	4.3. Kanalizasyon	4.4 Alt yapı Koşulları	4.5 Evden çıkarılma	4.7. Diğerleri (lütfen belirtiniz)...
----------------------------------	----------------------------	----------------------	------------------------------	---------------------------	---

5. İhtiyaç duyulan **barınak malzemeleri ve gıda dışı ürünler** nelerdir?

Lütfen, aşağıdaki her bir gıda dışı ürün için duyulan ihtiyacı belirtiniz :

Gıda Dışı Ürün İhtiyacı	Öncelik Sırası(1-5)
1. Giyim (mevcut iklim koşullarına uygun olan)	
2. Şilte-minder, battaniye	
3. Hijyen ve Temizlik (şampuan, sabun, temizlik malzemeleri)	
4. Mutfak aletleri (kap-kacak, tava, vb.)	
5. Yemek pişirme ve ısınma için yakıt (hangi tür yakıt?)	
6. Diğer gıda dışı ürün ihtiyaçları (lütfen ürün olarak belirtiniz)?	

3. TEMİZLİK

Çevre sağlığı koşulları – lütfen ilk önce çevre koşullarına bakınız, gerekirse mahalledeki kaynak kişiden, muhtardan, vb. bilgi edinmeye çalışınız)

1. **Alt yapı temizlik uygulamalarının** eksik oluşu ya da olmayışı ve güvenli olmayan hijyen koşulları?

3.1. Açığa dışkılama	3.2. Çocuk- açığa dışkılama	3.3. Atık Su ve Kanalizasyon	3.4. Atık/ Çöp Toplama Eksikliği	3.5. Hayvan Dışkısı	3.6. Tıbbi ev Endüstriyel Atık	3.7. Diğerleri (lütfen belirtiniz)...
1. Hayır 2. Evet	1. Hayır 2. Evet	1. Hayır 2. Evet	1. Hayır 2. Evet	1. Hayır 2. Evet	1. Hayır 2. Evet	1. Hayır 2. Evet

2. **Hastalık taşıyıcı etkenler** (özellikle yaz mevsiminde)

1. Sivrisinek
2. Kara sinek
4. Kemirgen hayvanlar
5. Diğerleri (lütfen belirtiniz)

3. Atık kapsamına giren **çöpleri yok etmek için** var olan sistem ?

3.1. Kanalizasyon Sistemi (belediye)	3.2. Septik Çukuru	3.3. Sondaj ve derine gömmek	3.4. Diğer
--	-----------------------	------------------------------------	------------

4. Hanede **ana şebeke su hattı** sürekli mevcut mu?

- 1.Evet (Evet ise lütfen 6.soruya geçiniz)
- 2.Hayır

5. Hayır ise, lütfen belirtiniz; **Su temini nasıl sağlanmaktadır ?**

5.1. Bir tankerle dağıtım hattı	5.2. Kuyu Suyu	5.3. Sarnıç	5.4. Diğerleri (lütfen belirtiniz)...
---------------------------------------	-------------------	----------------	---

6. **Su miktarı her aile üyesi** için içme ve kullanma açısından yeterli mi ?

1. Evet
2. Kısmen
3. Hayır

7. Hayır ise, lütfen su miktarının hangisi için yeterli olmadığını not ediniz; içmek için mi yoksa kullanmak için mi? (Lütfen, katılımcının açıklama cümlesini olduğu gibi yazınız)

7.1 içmek için	7.2. kullanmak için
----------------	---------------------

8. **İçme suyu temiz ve parlak** bir görünümde mi?

- 1.Evet
- 2.Hayır

9. Herhangi bir **ishal, cilt enfeksiyonu, göz enfeksiyonu** var mı? (sık sık oluşan durumlar mıdır)?

- 1.Evet
- 2.Hayır

10. Var ise hane halklarındaki son 7- 8 gün içinde **ishal, cilt enfeksiyonu, göz enfeksiyonu** olan çocukların sayısını belirtiniz

1. İshal vaka sayısı?
2. Cilt Enfeksiyonu_ vaka sayısı?
3. Göz Enfeksiyonu_ vaka sayısı?

11. **Sabun kullanma** durumu?

1. Evet
2. Kısmen
3. Hayır

12. Lütfen hanedeki kişilerin **öz bakım-kişisel hijyen durumlarını gözleyiniz**. Kanıt olarak, ellerine ve genel görünümüne bakınız; el-tırnak temizliği, üst -baş, saç genel görünüm;

1. Evet
2. Kısmen
3. Hayır

4. GIDA GÜVENLİĞİ

1. **Yemek hazırlamak** için ihtiyaç duyulan malzemeler nelerdir?

1. Gerekmiyor/ ihtiyaç duyulmuyor
2. Soba
3. Yakıt
4. Mutfak
5. Diğerleri (lütfen belirtiniz)_____

2. **Gıda hazırlamak için** ihtiyaç duyulan malzemeler nelerdir ?

1. Gerekmiyor/ ihtiyaç duyulmuyor
2. Un
3. Şeker, yakıt
4. Tuz, yemek pişirme aletleri /mutfak
5. Kuru Gıda
6. Diğerleri (lütfen belirtiniz)_____

3. **Gıda depolama** için ihtiyaç duyulan malzemeler nelerdir ?_____

4. **Aile üyeleri bir günde kaç defa(kaç öğün) yemek yiyor?**

1. 0
2. Bazı aile üyeleri öncelikli üyelerin (örneğin çocuklar)yemesi için daha az öğün yiyor
3. 1-2
4. 3-4
5. 5+

5. Aşağıda yer verilen yemeklerden en çok hangileri yeniyor ? Lütfen belirtiniz.

5.1 Tahıl, buğday (Ekmek, bisküvi, kurabiye gibi.)	5.2 Kuru Gıda (nohut, kuru fasulye, bakla)	5.3 Sebze	5.4 Meyve	5.5 Süt, yoğurt	5.6 Et	5. Diğerleri (lütfe belirtiniz)..
--	--	--------------	--------------	-----------------------	-----------	--

5. SAĞLIK

1. Türkiye' ye geldikten **SONRA** aile üyeleri arasında belirli herhangi bir **sağlık sorunu** oluştu mu?

2. Hayır
3. Evet

2. Aşağıda yer alan belirtilerde normalden farklı olarak **yüksek bir sayı** oluştu mu?

1. İshal
2. Yüksek Ateş
3. Öksürme
4. Cilt problemleri
5. Kusma
6. Bilinç Kaybı

3. Yetişkinlerin **sağlık hizmetlerine** erişimini ve **nereden erişim sağladıklarını** lütfen belirtiniz...

1. Gerek duyulmadı
2. Sağlık Birimleri
2. Hastane (kamu)
3. Hastane (özel)
4. Özel Klinik
5. Gezici Sağlık Birimi (Sivil Toplum Örgütü)
6. Eczane
7. Tıbbi kaynaklar olmadan (Geleneksel)

4. **Hamile ve Emziren Kadınlar** (Hanede var ise) ihtiyaç duymaları halinde **sağlık hizmetlerine nasıl erişim** sağlıyorlar?

1. Hanede hamile ve emziren kadın yok
2. Erişim sağlamıyorlar
3. Evet

5. Evet ise **nereden erişim sağladıklarını** lütfen belirtiniz...

1. Gerek duyulmadı
2. Sağlık Birimleri
2. Hastane (kamu)
3. Hastane (özel)
4. Özel Klinik
5. Gezici Sağlık Birimi (Sivil Toplum Örgütü)
6. Eczane
7. Tıbbi kaynaklar olmadan (Geleneksel)

6. KORUMA VE İYİ OLMA HALİ

1. Hanedeki sığınmacıların **sıkıntı, kaygı endişe duymalarından** dolayı herhangi bir ciddi durum var mı? Örneğin, gün boyunca çok sinirli, üzgün, endişeli, korkmuş, kızgın ya da kendini soyutlama gibi..

1. Hayır
2. Evet

2. İhtiyaç duyulması halinde **psiko sosyal destek-** profesyonel tıbbi hizmete erişim sağlanabiliyor mu?

1. Hayır
2. Evet

3. Evet ise **nereden erişim sağladıklarını** lütfen belirtiniz...

1. Gerek Duyulmadı
2. Sağlık Birimleri
2. Hastane (kamu)
3. Hastane (özel)
4. Özel Klinik
5. Gezici Sağlık Birimi (Sivil Toplum Örgütü)
6. Eczane
7. Tıbbi kaynaklar olmadan (Geleneksel)

4. Türkiye' ye geldikten **SONRA** siz, aile üyelerinizden ya da arkadaşlarınızdan herhangi biri fiziksel ve / veya duygusal **şiddetle karşılaştınız mı?**

1. Hayır
2. Evet (lütfen belirtiniz..)

4.2 Lütfen anlatan kişinin kelimeleri ile olduğu gibi yazınız..

5. Sığınmacıların içinde bulundukları durumla mücadele için **temel başa çıkma / destek kanalları** nelerdir? (Sığınmacı olmak durumu ve karşılaşılan problemler)

5.1 Lütfen anlatan kişinin kelimeleri ile olduğu gibi yazınız..

6. Hanedeki **okul çağındaki sığınmacı** çocuklar **okula gidiyor mu?**

1. Hayır
2. Kısmen
3. Evet

7. Çocukların **okula gitmemesinin** ya da yeterli derecede **iyi eğitim alamamasının ciddi bir sorun olduğunu düşünüyor musunuz?**

1. Hayır
2. Kısmen
3. Evet

8. **Suriye’de** çatışmadan önce **okul çağındaki çocukların büyük çoğunluğu (>75%)** okula gidiyor muydu?

1. Hayır
2. Evet

9. Suriye’ de **okul çağındaki çocuklar arasında aşağıdaki gruplarından** hangileri okula devam etme ihtimallerinin en az olduğu gruplardır?

1. Geçerli değil
2. Engelli Çocuklar
3. Etnik azınlıklar
4. Kızlar
5. Erkekler
6. Diğerleri (lütfen belirtiniz) ...

10. **Rutin-doğal** olarak Türk polisi veya Jandarma vb. tarafından **kontrol edildiniz** mi?

1. Hayır (Hayır ise , lütfen 12.soruya geçiniz)
2. Evet

11. Evet ise lütfen belirtiniz..

11.1 Lütfen anlatan kişinin kelimeleri ile olduğu gibi yazınız..

12. Yetkililerle ya da başka **kişi ve/veya gruplar** ile doğrudan herhangi bir **sorun ile karşı karşıya** kalıyor musunuz?

1. Hayır (Hayır ise lütfen 14. Soruya geçiniz)
2. Evet

13. Evet ise lütfen belirtiniz

13.1 Lütfen anlatan kişinin kelimeleri ile olduğu gibi yazınız..

14. Gelişinize **yerel toplum nasıl tepki verdi?** Lütfen anlatınız

14.1 Lütfen anlatan kişinin kelimeleri ile olduğu gibi yazınız..

EK 2: Görüşme Yapılan Paydaşlar Listesi

Şanlıurfa Bağlantı, Mavi Kalem-: Gül San, 0532 3069062 sangul63@hotmail.com
Bilgi için, Mavi Kalem: Zeynep M. Sanduvac, 0533 439 70 92 zeynepturkmen@mavikalem.org
Dr. Filiz Ayla, 05365987719, filizayla@mavikalem.org

KURUM	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	İLETİŞİM NO	EPOSTA
Şanlıurfa Valiliği	Vali Yardımcısı	Mehmet Yüzer	04143156555 05053598071	myuzer@gmail.com
İl Milli Eğitim Müdürlüğü	Müdür Yardımcısı	Metin Ilci	04143123084	ozelkalem63@meb. gov.tr
Şanlıurfa İl Sağlık Müdürlüğü	Müdür Yardımcısı	Dr. Eyüp Hazar	05058946621	
Şanlıurfa İl Emniyet Müdürlüğü	Müdür Yardımcısı	Dr. Reha Erdem Ersin Elibol Gökmen Doganer	05059262333	cadirkent@gmail. com
Muhtar 1 Eyyüp Nebi Mahallesi	Muhtar	Ahmet Sampur	05069737849	
Muhtar 2 Hayati Harrani Mahallesi	Muhtar	Ramazan Çiçek	05422678765	
Muhtar 3 Yenice Mahallesi	Muhtar	Muhittin Göktas	05324431465	
Suriyeli Misafirler Koordinasyon Merkezi	Müdür Yardımcısı	Ibrahim Terzi	04143128533	
Diyanet İşleri Akçakale	Memur	Ömer Çelik	05426451222	kaptan.6363@ hotmail.com
Birecik İlçe Kaymakamlığı	Sosyal Hizmetler Memur	Gökmen Göklü	05434587335	bireciksydv@ windowlive.
Sürüş SYDV (Sosyal Yardım Vakfı)	Sosyal Hizmetler Memur	Fevzi Yıldırım	05372517536	mfevzi63100@ hotmail.com

KURUM	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	İLETİŞİM NO	EPOSTA
Viransehir Police Teşkilatı	Polis Memuru	Volkan Selvi	05076439309	
Sırrın İlköğretim Okulu	Okul Müdürü	Süleyman Köleoglu	04143130058 05053984404	nezih.mihrican@gmail.com
STK				
Kuveyt Dayanışma Derneği	Direktör	Dr. Jalal Albutti	05340773636	syrphf@gmail.com
STK İnsani Yardım Platformu, Ş.Urfa	Direktör	Osman Gerem	05309250873	ogerem@hotmail.com
IMPR Humanitarian Community Center, Ş.Urfa	Direktör	Ümit Algan Nazlı Algan	05068684168	
UN				
UNHCR Türkiye Şanlıurfa	Bölge Koordinatörleri	IrmakAynur Cenk Soyer	05372565294 05321203912	
UNICEF Türkiye	Acil Durum Bölge Yöneticisi	Gemma Henriette Bennink	05300108187	gbennink@unicef.org

Designed by

